

rosta 78

mei

'80

WETENSCHAPSWINKEL

WILDE
VERNEUKTE BUS

EHL
BRAITH

EERSTE
JAARS

ROSTRA

BLAD VAN DE ECONOMISCHE FACULTEIT

REDACTIE

Noor de Bruin
Bert Brunninkhuis
Rob de Klerk
Hans Soons
Mic van Wijk

ADRES

Jodenbreestraat 23
kamer 1339
tel. 5252497
1011 NH Amsterdam
Copij naar:
Faculteitsbureau
Kamer 2141
Adreswijzigingen:
Studentenadministratie
Jodenbreestraat 23

ADVERTENTIES

Bij voorkeur schriftelijk
of telefonisch:
5252497 en 020-249175
Tarieven:
1/1 pagina f 275,-
1/2 pagina f 225,-
1/3 pagina f 175,-
Bij 4 plaatsingen resp.
f 260,- , f 210,- en f 165,-

OPLAGE: 2500

COVERDESIGN

Dick van Hell, Noor de Bruin

DRUK

Drukkerij Kaal
Nieuwe Herengracht 61

Alweer bijgekomen van de traangasdampen van dertig april? Dan kunt u nu rustig in uw stoel van deze nieuwe ROSTRA gaan genieten. Weet u niet, waar te beginnen, dan volgen hier enkele suggesties.

Een kip-special van onze column-schrijver prof. van den Doel, die een ruim twee pagina's lang ei heeft gelegd; het is een voorpublicatie van een gedeelte uit zijn nieuwe boek, dat over enkele maanden zal verschijnen. De serie 'Professoren' is geprolongeed: u kunt alles te weten komen over de mens achter de professor Wim Driehuis van makro-ekonomie.

Benieuwd naar het wel en wee en de achtergrond van de huidige eerstejaars? Drs. Woudhuysen en drs. Wesseling hebben een enquête hierover verwerkt tot een fraai artikel. Mocht u er nog niet genoeg van hebben: er rest nog Teulings over Thoben over Ricardo; Heertje met z'n bonte ekonomenvolk; een ander ei uit een ander nest: Galbraith's nieuwste boek enzovoort enzoverder.

Vindt u het aanbod niet voldoende, wel, geef uw creatieve vermogens ook eens een kans en wrocht zelf iets. Uw stukken zijn immer welkom!

Zo ook nieuwe redakteuren, want helaas moeten we van onze vriend Jos Willenborg afscheid nemen. We doen dat node, maar vele oorzaken noopten hem hiertoe. We zullen hem missen en danken hem voor z'n werk en prettige aanwezigheid.

- pag. 3: recensie boek Galbraith, door Bert B.
- pag. 4: interview Wim Driehuis, door Bert en Noor.
- pag. 10: column van Hans v.d. Doel.
- pag. 12: recensie Bonte Ekonomenvolk, door Hans.
- pag. 14: eerstejaars van toen en nu, door drs. Woudhuysen en drs. Wesseling.
- pag. 16: wilde, verneukte busjes, door Joris J. Meltzer.
- pag. 17: ronduitderraad, door Coen Teulings.
- pag. 18: studentenonderzoek en WeWi, door Rob Henneman.
- pag. 20: ekonoor.
- pag. 21: Teulings over Thoben.
- pag. 23: illegale waarheid, door Piet de Vrijer.
- pag. 25: mentoren gevraagd en nieuw geboekt.

GALBRAITH'S NIEUWSTE BOEK

De bestaande verklaringen voor de massale armoede voldoen niet of slechts ten dele. Veel gememoreerde oorzaken als de aard van het landsbestuur, het economisch systeem of het ontbreken van natuurlijke rijkdommen kennen zóveel uitzonderingen, dat ze de algemene regel onmogelijk kunnen bevestigen. Andere oorzaken zijn tevens een gevolg: kapitaalgebrek, het ontberen van een geschoold kader, de afwezigheid van industrie, de aanwezigheid van corruptie en onvoldoende kennis. En vanzelfsprekend worden er factoren aangehaald, die Galbraith borrelpraat noemt: ethnische aanleg, het klimaat of armoede als uitvloeisel van het kapitalisme.

Wat betreft het laatste: Latijs-Amerika is reeds meer dan een eeuw onafhankelijk, doch arm. Engelse koloniën daarentegen zijn i.h.a. succesvoller, wellicht als gevolg van de infrastructuur, die de Britten overal bevorderden. Andere, niet gekolonialiseerde landen als Ethiopië en Thailand, zijn straatarm.

Ondanks intensief onderzoek in de laatste 30 jaar bestaat er voor het verschijnsel armoede geen afdoende verklaring. Men blijft steken bij deelaspecten, die weliswaar een redelijke benadering lijken, maar bij nader inzien niet overtuigen. Toch is een gedegen analyse van de oorzaken erg belangrijk. Toepassing van een remedie zou anders een slag in de lucht zijn.

Eén element komt uit de vele onderzoekingen als onbetwistbaar naar voren: voor effectieve bestrijding van de massale armoede is geboortebeperving onontkoombaar.

In veel landen met een geringe economische ontwikkeling is er een situatie van armoede-evenwicht. De grote massa leeft op de rand van het bestaansminimum. Daardoor is sparen onmogelijk. Investerings in nieuwe landbouwtechnieken derhalve ook. Inkomensvergroting is dus illusoir. Echter, deze vicieuze cirkel is ook om drie andere redenen moeilijk te door-

breken. Allereerst is er de huiver voor vernieuwing, omdat deze een mislukking kan betekenen, hetgeen hongers of dood ten gevolge heeft. Risico-aversie is dan ook begrijpelijk. Tweedens doet een eventuele inkomensstijging zichzelf teniet. Er blijven meer mensen in leven. De opbrengst van het land is dus voor meer monden bestemd. Daarom is geboortebeperving zeer gewenst. Derdens is er een apathie, een berusting in het lot, wellicht het meest sailante in Galbraith's boek: de berusting in de uitzichtloze situatie van armoede maakt de armoede hardnekkig. De berusting wordt door de diverse religies geprezen. Zo gaat de arme namelijk "door het oog van de naald het paradijs binnen". De rijken begrijpen de apathische opstelling niet. Ze rechtvaardigen daarmee de handhaving van de bestaande orde. Bovendien staat het op gespannen voet met enig aanmoedigingsbeleid. Niet vreemd, dat er in de economische literatuur weinig gewicht aan wordt toegekend.

Galbraith ziet de berusting als dé belangrijke determinerende factor voor de levensstandaard. Belangrijker dan alle in de aanhef genoemde oorzaken. De ruilvoettoeorie van Prébisch acht hij waardevol, doch niet veel meer dan dat. Ook wanneer de

ruilvoet verbetert, wordt de armoede niet doorbroken: er valt weinig of niets te verkopen.

Een beleid, dat gericht is op armoedebestrijding, dient vooral de berusting te bestrijden. Dat impliceert, dat bewustmaking middels scholing alléén, niet zal werken. Er moet daarnaast een alternatief geboden worden om die scholing te effectueren. Anders ontvlucht men de armoede zonder zelfs iets aan de verbetering daarvan bij te dragen: men emigreert.

Dat wil niet zeggen, dat migratie niet zou werken. Massale emigratie van vooral Zweden, Schotten, Ieren Italianen en Oost-Europese joden naar landen buiten Europa hebben in het verleden het armoede-evenwicht doorbroken. Migratie werkte tweërlei: zowel de migranten als de niet-migranten waren beter af.

Een andere mogelijkheid om de armoede te doorbreken, industrialisatie, is langs twee wegen mogelijk, via de socialistische en de kapitalistische. Galbraith benadrukt vooral de nadelen van de socialistische wijze: de ontwikkelingslanden missen de daarvoor noodzakelijke instrumenten: een centraal apparaat vereist bestuurlijk talent, gespecialiseerde kennis, ervaring en discipline. Dat alleen China geslaagd is, dankt het aan het simpele feit, dat het van oudsher juist deze middelen bezit.

Galbraith komt niet aan politieke oorzaken van armoede toe. Het is waarschijnlijk een duidelijke keuze. Het boek laat zich gemakkelijk lezen, doch de letter doet wat overdadig aan. Ik moet daarbij denken aan boeken, die geschreven zijn voor kinderen of hoog bejaarden. Blijkbaar nodig om het boekje wat volumineuzer te doen zijn.

BB

John Kenneth Galbraith, Armoede. 135 pp. Elsevier, Amsterdam-Brussel

WIM DRIEHUIS: "JA, U DENKT TOCH NIET, DAT IK VEERTIG UUR PER WEEK WERK ?"

"Of ik televisie-optredens leuk vind? Nee, helemaal niet. Toe nou, dat meen ik wél! Kijk, de laatste keer met Den Haag Vandaag was 't zo, dat de presentator zei: "Ja meneer, er zijn vanmorgen nieuwe cijfers van het C.P.B. bekend geworden, wilt u daar wat over zeggen?". Ik zeg: "Nou, daar heb ik geen zin in, moet ik weer helemaal naar jullie toekomen enzo". Heb toch toegestemd, maar ik zeg nog tegen die man, dat ik over de loonpolitiek niet wil praten. Vragen ze: "Zullen we een taxi naar uw huis sturen?". Dat vond ik dus wel een beetje vérgaan, ik heb toen maar zelf de moeite genomen naar Den Haag te gaan. En wat denk je, ter plekke begint die man tóch over de loonpolitiek!".

"Maar geleidelijk aan vond ik dat dat toch te weinig body had, weinig wetenschappelijks, en ik ging me steeds meer aangetrokken voelen tot de algemene ekonomie". Of zijn kollega's van bedrijfs-ekonomie hem dat in dank zullen afnemen? Hij kan het rustig zeggen, want die van toen zijn bijna allemaal weg. En hoe is het dan nu? "Eh...nou, hier past bescheidenheid, want ik kan het niet meer helemaal beoordelen. Het is zeker mogelijk in die sfeer wetenschappelijk werk te verrichten. Neem bijvoorbeeld

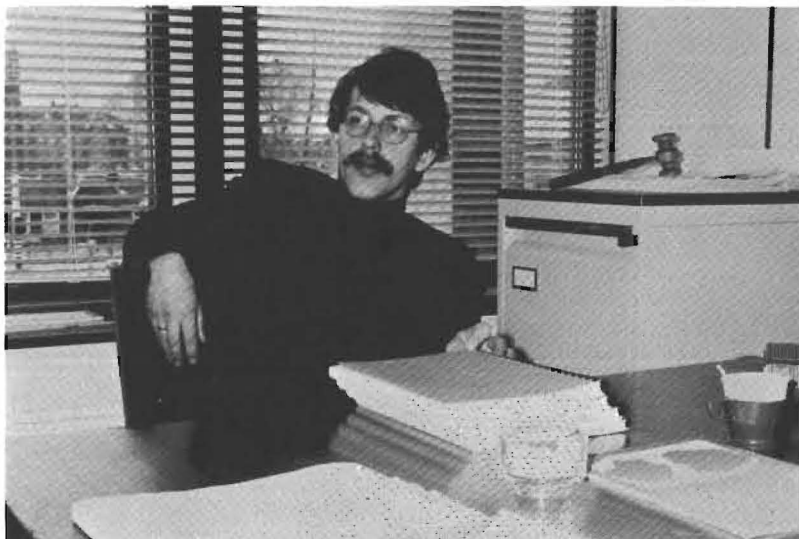
GOEDOGEND

De blauwe ogen kijken ons vanachter het John Lennon-brillette fel en vorsend aan, alsof hij ons wil bestraffen voor de voorzichtige giechel, die na dit verontwaardigde verhaal ons gezicht doet plooiën. Hij zal ons nog vaker zo aankijken tijdens het gesprek, dat plaatsvindt achter de lange vergadertafel op zijn kamer op de Stichting voor Ekonomisch Onderzoek.

We praten met Wim Driehuis, een tengere man van achter in de dertig, die er veel jonger uitziet.

Een vlotte, zelfverzekerde prater vol humor, die niet bang is te zeggen wat hij denkt: "Ja natuurlijk vind ik het erg dat er foto's gemaakt worden". We doen het toch.

Zeven jaar geleden werd hij op zijn dertigste lektor, thans is hij hoogleraar makro-ekonomie. Was vroeger reeds voorbestemd om onder-

wijzer te worden, hetgeen ook gelukt is. Hij zat al bijna op de kweekschool toen hij tot verdriet van zijn ouders overstapte op de studie van het wat lukratiever accountantsberoep. Tot hij op een avond op bezoek ging bij een vriend, die studeerde. Dat was andere koek: "Ik raakte enthousiast voor het student zijn enzo, het vrije leven trok me wel". Het lag in de lijn, dat hij ekonomie, en daarvan de bedrijfsekonomie ging studeren.

van der Zwan (commerciële ekonomie in Rotterdam) en hier de Jong van Externe Organisatie".

Ook op ons onderwijssysteem heeft Driehuis zo het een en ander aan te merken: het leidt te sterk op tot het beantwoorden van vragen, niet het stellen ervan. Volgens hem moeten leerlingen van het middelbaar (of zelfs lager) onderwijs reeds meer getraind worden in het kritisch zijn

t.o.v. de stof en de docenten die zij voorgeschoteld krijgen. "Je moet je niet schamen voor het stellen van vragen. Het 'afgaan' van een student komt in mijn vocabulaire niet voor. Hoe ik dat zelf in kolleges oplos? Door veel met de studenten te discussiëren. Ik zeg ook zo nu en dan iets provocerends, en dat werpt ook wel vruchten af, want er zijn mensen, die kunnen dat dan niet meer harden en die gaan daar dan op in". Zijn grote snor begint licht te trillen. Van de binnenpret? "De onderzoekscommissie heeft eens voorgesteld om bij het klein-tentamen iedere student een paar pagina's van de verplichte literatuur op kritische wijze te laten bestuderen en daarover op het tentamen te laten praten en vragen te laten stellen.

DODELIJK

Je zou ook studenten veel meer moeten betrekken bij het onderzoek op de faculteit. Dat alleen maar absorberen van de stof, ja, eigenlijk is dat dodelijk, hè".

Behalve hoogleraar is Driehuis o.a. nog directeur van de Stichting voor Economisch Onderzoek (SEO) aan deze faculteit. Voor de goede orde: de SEO heeft vijf onderzoekspoten: de financiën van de lagere overheid; kunst en cultuur; bedrijfstakken; de arbeidsmarkt en de makro-economie. Al met al doet men onderzoek op een vrij breed terrein.

Op onze vraag of het energievraagstuk iets is voor de Stichting, antwoordt hij bevestigend: "Ja, dat is wel wat en het komt er ook wel. Het is niet uitgesloten, dat wij dus een grote opdracht zullen krijgen op dit terrein. Ik denk, dat Economische Zaken de opdracht zal geven aan het Centrum voor Energiebesparing, en die zal, zoals 't er nu uitziet, het is nog niet voor honderd procent zeker, onderzoek uitbesteden aan de Stichting". Maar E.Z. houdt vooral het energievraagstuk toch liever in eigen handen?

"Ja! Maar kijk, er is besloten tot een brede maatschap-

pelijke discussie en de minister kon er in dit kader dus niet omheen ook anderen op dit vlak onderzoek te laten doen.

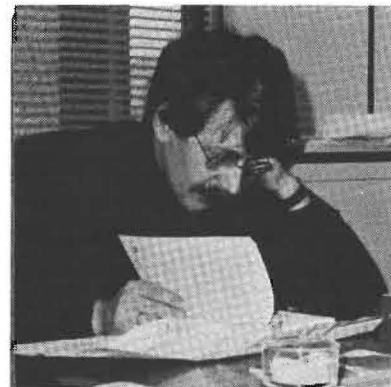
Hij kon dus niet anders, hoewel hij het liever niet zou doen, want andere uitkomsten dan die van E.Z. en het CPB roepen discussie op en dat is voor politici minder prettig".

Driehuis blijkt een druk baasje. Of hij überhaupt wel tijd heeft voor andere zaken naast zijn werk?

"Ja, u denkt toch niet dat ik veertig uur per week werk? Dat is veel te weinig. Overigens vind ik dat wel ongezond worden zolangzamerhand.

Je moet 's avonds je bezigheden beperken en in het weekend al helemaal niet aan economie denken, laat staan in de vakanties. Dat is uit den boze.

Een mens heeft toch een gezin. Je kunt toch niet als je 's avonds thuis bent zeggen: het eten was lekker en bedankt; en dan je studeerkamer in verdwijnen?".

JAZZ

Tijd voor hobbies blijft er wel: het bespelen van de klarinet en het slagwerk. Een fervent jazz-liefhebber. We overhandigen hem halverwege het gesprek het boek 'History of jazz'. Dat hadden we beter aan het eind kunnen doen, want het was direkt "effe kijken, hoor. Oh! Mabel's Dream, fantastisch nummer. Nou heb ik helemaal geen zin meer om over economie te praten". We pakken het boek nog maar even af.

En gaan weer terug naar het verleden: voor zijn hooglerarschap is Driehuis jarenlang werkzaam geweest bij het Centraal Plan Bureau. Over die tijd komen de sappige verhalen gelijk los. Het aanstellingsbeleid aldaar bijvoorbeeld:

"Ja, als je daar net komt kijken krijg je een afgekloven bot toegeschoven, waar al enkele voorgangers op stuk gelopen zijn. Dat is om te kijken wat voor creatieve vermogens je aan de dag kunt leggen. Er is iemand gaan kluiven aan het maken van het jaargangenmodel, en dat is uiteindelijk een onderdeel van Vintaf geworden. Zijn naam wordt later nog genoemd in een voetnoot van een publicatie over Vintaf II, als medewerker.

Ik kreeg ook een kluit, ja. Dat was...de verklaring van het saldo van de primaire inkomens van en naar het buitenland. Ach, dat lukte toen wel aardig, maar die grootheid is dus niet goed te verklaren, want een deel ervan is volkomen onvoorspelbaar. Daarna heb ik een verklaring gemaakt voor het dienstverkeer. Maar als je de pu-

blikaties van het jaarmodel, waar dat dienstenverkeer bij hoort, ziet, dan staan die vergelijkingen daar dus niet bij". Geheimhouding? "Nee, dat zal ik je vertellen, da's best aardig. Kijk, er was een bepaalde groep binnen het CPB die met dat jaarmodel bezig was. Ik werkte op een andere afdeling, ik moest me helemaal niet bezig houden met modellen. En ik stond dus buiten dat kringetje.

weer es 'n aardig tekeningetje te maken. Ik bedoel geen kartoons, nee. Hoewel in wetenschappelijk werk best ergens een cartoon zou kunnen staan. Ja, waarom niet? Het verluicht het geheel, en voor het wetenschappelijk gehalte is de tekst toch maatgevend?". Op hetzelfde CPB heeft Driehuis zijn proefschrift geschreven: een kwartaalmodel voor de Nederlandse economie, wat overigens nog steeds wordt gebruikt.

Want ik wil wel graag dat ze hun potlood slijpen, maar daarnaast ook een beetje op kleine schaal beginnen: tast eerst maar af, of ergens een onderwerp in zit. Doe je dat niet, dan loop je de kans dat je je eraan vertilt. Dus niet van: jongens, ik ga een proefschrift schrijven, oh, dit onderwerp gaat niet, dan maar iets anders, maar ik zál een proefschrift schrijven! Dan heb ik liever, dat ze het maar niet doen".

Op dit moment staat onze fotograaf Hans startklaar om een foto te maken. Driehuis: "Hé, er staat een plant precies achter m'n hoofd, dat wordt geen goede foto, hoor!". Hij blijft trouwens gedurende het hele gesprek in de richting van de lens kijken.

Ik denk, dat men het nooit helemaal heeft kunnen accepteren, dat een buitenstaander vergelijkingen maakte. En daarom werden ze dus ook niet in publikaties opgenomen. Het kwam niet in je hoofd op om daar tegen te protesteren ofzo, nee. Ik denk, dat ik daar nu wel anders op zou reageren". Wat een concurrentie! "Ja nou, vergis je niet, er is zeker concurrentie binnen dat Bureau, hoor. Dat is trouwens ook wel goed, je krijgt dan ook es wat nieuws".

Of hij, net als Goedhart, zijn medewerkers verplicht een proefschrift te schrijven? "Nou, nee. Kijk, je moet wel een enorme drang hebben om dat af te maken en dat is denk ik wat veel medewerkers ontberen. Kijk, intellectueel zeg ik altijd, is de gemiddelde medewerker in staat een proefschrift te maken. Zo niet, dan heeft er iets geschort aan het aanstellingsbeleid.

We blijven nog even bij Goedhart. Die heeft gezegd, dat het met de groei van de kollektieve sektor maar eens afgelopen moet wezen. Eens of niet? Alvorens te antwoorden, wordt er stevig in de ogen gewreven. "Dat kan je in z'n algemeenheid niet zeggen. Trouwens, ekonomen kunnen daar eigenlijk geen specifieke uitspraken over doen. Waar het om gaat is dit: de behoeftenbevrediging in de samenleving kan tot stand komen via de marktsektor en de kollektieve sektor. En nu gaat het er maar om, welke voorkeuren de maatschappij aan de dag legt. Dat heeft tevens z'n konsekventies voor de financiering en het inkomen. En dát is het analytisch vraagstuk: welke konsekventies zijn dat dan?

"'t Is ook zo, dat veel onderzoek niet wordt gepubliceerd; zie je bijvoorbeeld in een Centraal Economisch Plan een tekeningetje, dan zit daar vaak een heel onderzoek achter. De directeur zei altijd: "Er moeten ook een paar leuke plaatjes in" en ik probeerde ieder jaar mijn creativiteit aan te wenden om

M'N POTLOOD

Maar waarom komen er dan toch zo weinig proefschriften tot stand? Omdat de wens dat af te maken erg diep ingrijpt in je persoonlijk leven ook, en vooral op 't laatst is het een groot organisatievraagstuk. En die mensen, die achter hun bureau gaan zitten en zeggen: "Kom, ik slijp m'n potlood en begin maar eens", daar komt dus niks van terecht.

" Ik ben het met Goedhart eens, als hij dat tenminste bedoelt, dat er té weinig bezinning plaatsvindt over bepaalde activiteiten, die de overheid verricht en die misschien efficiënter door de marktsektor zouden kunnen worden verricht. Neem nou kunst, zwaar gesubsidieerd en je kan het vreemd vinden, dat de hogere inkomens daar ook van profiteren". "Het lijkt me wel eens

goed, dat de kam erdoor heen gaat, ja. Je moet verschillende zaken uit elkaar houden, moet alles, wat de overheid op een gegeven moment doet, in stand gehouden worden, uitgebreid worden, moeten er accentverleggingen plaatsvinden binnen de collectieve sektor,...dat zijn zo van die zaken". Peinzende blik "Maar dat het allemaal misloopt, als het zo doorgaat, dát gaat me te ver".

Het vraagstuk van de personele inkomensverdeling is volgens Driehuis in deze een belangrijk aspekt. Men zou voor collectieve voorzieningen moeten betalen naar draagkracht, maar "herverdeling van inkomens is in dit soort economieën altijd moeilijk te realiseren: de reactie op het beleid, dat gericht was op inkomensnivellering was gewoon minder sparen. En wie kunnen ontsparen? Juist meneer, de hogere inkomens!".

Loonpolitiek beschouwt hij als een sluitstuk van ieder kabinetsbeleid, omdat je wel een bepaalde effectiviteit aan loonpolitiek kunt toeschrijven, maar het daarnaast ook geaccepteerd moet worden. Als je loonbeheersing oplegt en er is geen perspectief voor de mensen, heeft het geen maatschappelijk draagvlak, dan heeft het ook weinig zin. "Maar als economie kun je daar weinig van zeggen, je kunt het konstateren". Maar je kunt toch alternatieven aandragen? "Jawel, maar het komt er dan op neer, dat je een beleid moet gaan voeren, dat wel aan bepaalde voorwaarden voldoet met betrekking tot effectiviteit, acceptatie enzovoorts".

"De ontkoppeling van de ambtenarensalarissen aan de CAO-lonen? Nee, daar heb ik niet zo'n moeite mee. Een minimumloner bij de overheid houdt nog altijd ongeveer honderdvijftig gulden per maand meer in handen over, dan iemand die in het bedrijfsleven het minimum-

loon verdient. En dat vind ik onrechtvaardig. Maar of het nou allemaal op de manier moet gebeuren zoals het gebeurd is, dat vind ik wat moeilijker te aanvaarden..."

En mag er gebruik gemaakt worden van de schaarstevouwingen op de arbeidsmarkt als instrument voor beloning? "Ja, er mogen bijvoorbeeld op grond van verschillende werkzaamheden binnen een zelfde functie best loonverschillen zijn. Maar hoe stel je dat vast, dat is het probleem van de funktieklassifikatie. Je moet wel oppassen, dat degene met de meeste macht op de arbeidsmarkt niet ook het meeste weet binnen te halen, en het is natuurlijk niet ondenkbaar dat zoiets gebeurt".

Een bijna onafgebroken stroom woorden, we zitten overduidelijk tegenover één groot brok makro-kennis. Ook een blad als ESB plukt daar graag de vruchten van. Onlangs nog verscheen een veertien (!) pagina's tellend artikel van Driehuis' hand in dit gerenommeerde blad (20-2-'80). Verdient dat nou? "Ach, geld speelt hierbij

geen enkele rol. Ik geloof, dat het honderd gulden was, het wordt gewoon op je giro overgemaakt. Daar merk je weinig van, ik vergeet het ook op te geven aan de belasting. Dan krijg ik die later aan m'n broek".

Zijn boeken leveren niets op, hij wenst er geen honorarium voor te ontvangen. Geen ambities om eens wat in het engels te vertalen? "Nou, mijn voornaamste publicaties zijn in het engels geschreven. En die nederlandse publicaties, ach joh, da's folklore, zuiver folklore. Nee hoor, dat is niet frustrerend, ik kan niet doen alsof ik niks met Nederland te maken heb".

GEHEIM...

Driehuis is van diverse commissies voorzitter (geweest). Onder andere van de benoemingscommissie, die de opvolger van Zimmerman moet voordragen. In Folia Civitatis (19-4 jl.) werd vermeld, dat professor Frank de uitverkorene zou zijn. Weer gaan de ogen fel glinsteren als we daarover beginnen. Ongeduldig gaat hij ver zitten, roert heftig in zijn kop koffie, en werkt vervolgens een klontje suiker naar binnen. "Dat is geheim, ik klap niet uit de commissie. Bovendien hoort dit niet in Folia te staan". Het komt er gefirriteerd uit, maar we houden nog even vol.

Kortaf: "Ja, ik kan het natuurlijk niet ontkennen, zeggen dat het iemand anders is, dat zou belachelijk zijn. Ja, natuurlijk, er moet ergens eer lek hebben gezeten. Nee, ik zeg niet wat ik denk, dat kan ik niet hard maken".

Als we het onderwerp laten rusten, wordt hij direkt weer even vriendelijk en goedlachs als tijdens de rest van het gesprek.

LAMLENDIGHEID

Behalve van diverse benoemingskommissies, is Driehuis ook voorzitter geweest van de kommissie Avondopleiding. "Ja, dat was de eerste kommissie die ik moest doen, toen ik hier kwam in '73, ik was koud binnen, zeg. Ik heb me toen samen met van der Weel zeer ingespannen om die avondopleiding van de grond te krijgen. Ik heb mij nergens zo aan gegergd indertijd als aan de weerstand, die bij sommigen binnen deze fakulteit hier tegen bestond. Ik zal geen namen noemen, maar het heeft mij met afschuw vervuld. Waarom men er tegen was? Heel simpel: het kostte tijd, men zag extra werk op zich afkomen. Ach, 't was gewoon lamlendigheid, dat mag je rustig opschrijven; hoewel

sommige vakgroepen echt de man/vrouwkracht niet hadden. En je moet nu eens kijken, hoeveel docenten hun baantje danken aan die avondopleiding! Er zijn ook wel docenten geweest, die behoorlijk door de mand vielen; er zaten studenten bij de avondopleiding, die zo 't een en ander van bedrijfseconomie afwisten, en er stonden wel eens mensen voor de klas, die nog nooit een bedrijf van binnen hadden gezien. Daar heeft de avondopleiding hopelijk heel verhelderend voor gewerkt".

Of we hem ooit nog eens kwijt zullen raken aan de politiek, hij staat toch bekend als PvdA-ekonoom? "Dat laatste hadden we beter niet kunnen zeggen: "Ik vind dat hinderlijk hoor, dat soort opmerkingen.

PVDA-ECONOOM

Wat is dan een PvdA-ekonoom, dat moet je mij nou eens vertellen. Is dat een ekonoom, die...eh...door een partij wordt ingefluisterd wat hij moet zeggen ofzo? Nee, dat kan 't niet wezen. Je hebt gewoon te maken met een ekonoom, die ook nog lid is van een partij en daarop stemt".

Bang, dat zijn wetenschappelijke integriteit in twijfel wordt getrokken?

"Ja, precies en daar heb ik een godsgruwelijke hekel aan. Maar verder, ik vind het politieke bedrijf verre van aantrekkelijk. Men is te weinig principiëel, erg opportunistisch, men denkt erg op de korte termijn. De PvdA heeft dat heel sterk: steeds maar kleine stapjes en geen goed lange termijnplan met een bepaalde visie".

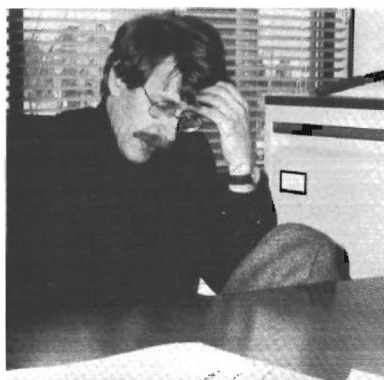
Voelt zich niet geroepen om daar als lid verandering in aan te brengen: "Nee, ik niet! Dat kost allemaal tijd, meneer. En ik ben geen zending, als u dat soms denkt".

Met deze laatste zin sluiten we het interview af. Het was erg verfrissend eens met een hoogleraar te praten, die geen blad voor de mond neemt.

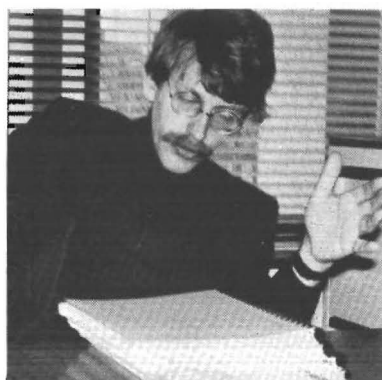
Als we afscheid nemen, krijgen we netjes alledrie een hand. We vragen, waarom hij ook zo vaak u tegen ons zegt, hij antwoordt lachend: "Ik ben een zeer formele man, hoor!".

NdB, BB
Foto's: HS

* * *

EFFE DENKEN, HOOR!

KIJK, DAT ZIT ZO

DAT KLINT NIET SLECHT

Maakt niet uit wát voor installatie... Met Bose-boxen erbij wordt luisteren een ruimtelijke sensatie.

Heus, de speakerboxen bepalen de hoorbare stereokwaliteit van uw installatie. Met Bose-boxen komt daar nog eens een ruimtelijke dimensie bij. Die reflekteren een groot deel van de muziek via uw kamermuren.

Zodanig, dat u op elke plek in uw kamer een ruimtevallend stereo-beeld krijgt. Net zo ruimtelijk en realistisch als bij een live konsert.

U hoort de natuurlijke klankkleur en juiste plaatsbepaling van de instrumenten. Zo werkt het Direct/Reflecting System[®], het

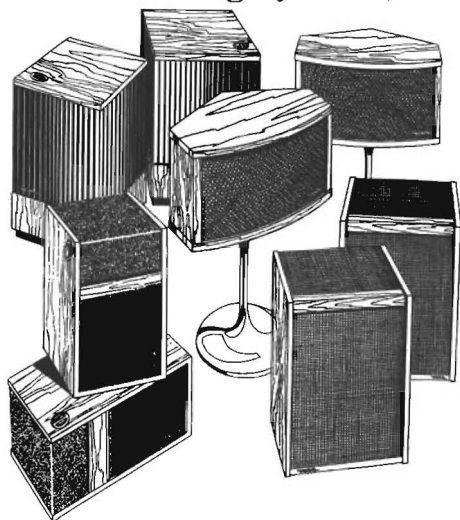
geniale luidsprekerkonsept dat in alle Bose-boxen werd toegepast.

Afhankelijk van uw luistersituatie en budget, kunt u kiezen: de Bose-301 boekenplankspeaker, Bose-501 of 601 vloerboxen, of de ideale 901-konsertboxen.

Bij elke Bose specialist mag u ze naar hartelust uittesten. Voor complete dokumentatie is een telefoontje of de bon insturen voldoende.

BOSE[®]

ruimtelijk realisme in de huiskamer

BON Leer mij de Bose 301, 501, 601 en 901 beter kennen!

naam _____

adres _____

postcode/plaats _____

Bose b.v. - Postbus 2181 1000 CD
Amsterdam - tel. (020)-25 51 83

DE KIP VAN COLUMBUS

Al sinds 1976 verkondig ik regelmatig de stelling dat niet de ekonomen, maar de Nederlandse staatsburgers moeten kiezen tussen meer frisdrank en meer onderwijs, d.w.z. tussen de partikuliere en de kollektieve sektor. Een dergelijke keus zou kunnen plaatsvinden in het kader van een referendum of, nog beter, via algemene verkiezingen waarin de regering kiest voor de ene sektor en de oppositie voor de andere. De burgers hebben dus de vrije keus, mits ze inderdaad Kiezen en niet alles tegelijk willen hebben. Er is echter een aantal ekonomen van zeer linkse en rechtse huize dat ontkent dat er van een echt vrije keuze sprake is. Deze ekonomen vinden dat primair gekozen moet worden voor de partikuliere sektor omdat deze het draagvlak vormt van de kollektieve sektor.

THEORIEËN OVER DE MEERWAARDE

In de geschiedenis van de ekonomie hebben zij belangrijkesupporters, met name Quesnay en Marx. Quesnay is de grondlegger van de zogenaamde fysiokraten, die menen dat de natuur (d.w.z. de grond) het draagvlak vormt van de handel en de industrie. Alleen de grond brengt iets nieuws voort, iets dat er nog niet was. Alleen de grond is daarom produktief. De industrie beperkt zich tot het omvormen van goederen: van ruw ijzer wordt bijvoorbeeld een machine gemaakt. Maar dat is niet produktief vindt Quesnay. Er wordt niet iets gemaakt dat wezenlijk nieuw is. De industrie is daarom steriel. Dit geldt a fortiori voor de handel, die zich in Quesnay's gedachtengang beperkt tot het verplaatsen van goederen. De werkers in de industrie en in de handel doen dus niet veel meer dan het consumeren wat in de produktieve sektor, het grondbedrijf, is verdiend.

Ook de theorie van Marx gaat uit van een scherp onderscheid tussen produktieve en niet produktieve arbeid. In het vierde hoofdstuk van zijn *Theorie über den Mehrwert* valt hij met de deur in huis: "Nur die Lohnarbeit ist produktiv, die Kapital produziert". Alleen die vorm van loonarbeid is produktief waarmee goederen en diensten tot stand komen die een ondernemer op de markt kan verkopen en die aldus meerwaarde (zeg maar winst) opleveren. "Damit ist auch absolut festgesetzt, was unproduktive Arbeit ist", vervolgt hij enkele bladzijden verder.

En deze onproduktieve arbeid blijkt te bestaan uit dienstverlening tegen een salaris of een honorarium. Marx noemt het voorbeeld van een toneelspeler. Als deze zich verhuurt aan een partikuliere theaterdirecteur, die zijn voorstellingen met meerwaarde aan het publiek verkoopt, is de toneelspeler produktief. Als hij daarentegen bij de theaterdirecteur thuis op een kinderfeestje de clown komt uithangen, is hij improduktief ook al ontvangt hij voor zijn werk een hoge vergoeding. Luidkeels valt Marx Adam Smith bij die - overigens op geheel andere gronden - het werk van dienstbodes als improduktief had bestempeld. Maar wat voor dienstbodes geldt, geldt ook voor "sogenaanter höherer Arbeiter": ambtenaren, militairen, artsen, advokaten, rechters en priesters, kortom allen die behoren tot wat wij tegenwoordig de kwartaire sektor noemen. Al hun werk is volgen Marx improduktief, ja (zo voegt hij er polemisch aan toe), zelfs destruktief.

HET MONOPOLIEKAPITAAL

Paul Baran en Paul Sweezy hebben de opvattingen van Marx gemoderniseerd. Zij durven het niet meer aan te beweren dat het werk in de

WEER EEN EI GELEGD!

DE BAAS KAN TEVREDEN

ZIJN!

kwartaire sektor improduktief is. Maar wél konkluderen zij dat de kwartaire sektor alleen kan bestaan dank zij de meerwaarde (de winst) in de partikuliere sektor als financieringsbron. Het hoofdprobleem van hun in 1966 verschenen boekje *Monopoly Capital* is, dat de in de marktsektor gevormde meerwaarde ook moet worden besteed, wil een chronische stagnatie van de ekonomie worden vermeden. De normale weg zou zijn dat de meerwaarde wordt uitgekeerd in de vorm van hoge dividenden en dan konsumptief wordt besteed. Maar deze weg is geblokkeerd omdat hoge dividenden zouden leiden tot hoge belastingen. Evenmin is het mogelijk de meerwaarde steeds opnieuw te investeren. Zonder stijging van de afzet worden de investeringen immers onrendabel.

Volgens Baran en Sweezy hebben de kapitalistische samenlevingen dit probleem opgelost door de kwartaire sektor te vergroten. Zij noemen daarbij de militaire uitgaven, die in de Verenigde Staten in de periode 1929-1959 gestegen zijn van 1% tot 10% van het nationale inkomen. Weliswaar is het noemen van deze cijfers typerend voor hun demagogie: in 1929 lag het nivo van de defensie uitgaven op een dieptepunt omdat de toen regerende Republikeinen tegen overheidsuitgaven waren (ook tegen militaire uitgaven), terwijl het nivo van de defensie in 1959 op een hoogtepunt lag als gevolg van de koude oorlog.

Maar deze demagogie doet aan de kern van hun redenering niets af. Sinds 1960 zijn in de V.S. vooral de overheidsuitgaven voor onderwijs, gezondheidszorg en volkshuisvesting gestegen. Volgens Baran en Sweezy is deze stijging gefinancierd met de meerwaarde die in de marktsektor is gevormd. De marktsektor vormde voor de kollektieve sektor dus het draagvlak.

NEO-FYSIO

Dat uitersten elkaar raken heb ik al eens eerder opgemerkt. In dit geval zijn het de marxisten en de neo-conservatieven die zich (ongetwijfeld tot wederzijdse verbazing) in elkaars gezelschap bevinden. Ook de neo-konservatieven hebben een draagvlaktheorie. Ook zij durven heden ten dage niet meer te zeggen dat de arbeid in de kwartaire sektor improductief is. Ook zij menen echter dat de kollektieve sektor parasiteert op de marktsektor. De marktsektor is de melkkoe, en die wordt door de kwartaire sektor leeg

De neo-konservatieve draagvlakideologie van de jaren zeventig is het eerst verwoord door twee Oxford-ekonomen: Robert Bacon en Walter Eltis. November 1975 publiceerden zij een serie

geruchtmakende artikelen in de Sunday Times. Eerlijk gaven zij het toe: één van hen had juist een tweejarige studie van de werken van Quesnay volfooid. Daardoor geïnspireerd vielen zij de toen zittende Labour-regering aan met de stelling dat de economische stagnatie en de werkeloosheid worden veroorzaakt door de snelle groei van de kollektieve sektor, waardoor de financiering van de marktsektor is gedraïneerd.

CDA-LID

Ook Nederland heeft zijn neofysiokraten. Dr. B. de Vries, inmiddels kamerlid voor het C.D.A., heeft een tweetal ESB-artikelen en een persoonlijk tournee door het land op zijn naam staan. Eén van de directeuren van de Nederlandse Bank, onze eigen professor G.A. Kessler, stelde een ingenieus overzicht op waaruit moest blijken dat de toegevoegde waarde van de marktsektor niet voldoende was om de groei van de kollektieve sektor te kunnen financieren.

Naar mijn mening heeft De Vries het hoe en waarom van het draagvlak het beste uit de doeken gedaan: "In de marktsektor worden individuele goederen vervaardigd en verkocht. Dat zijn goederen waarover het individu alleen beschikking kan krijgen tegen betaling van een prijs. In de budgetsektor (kollektieve sektor, J.v.d.D.) worden ook goederen en diensten vervaardigd; deze worden echter zonder direkte geldelijke tegenprestatie aan de bevolking ter beschikking gesteld".

Deze zin maakt in een klap duidelijk dat het geloof in het draagvlak van de marktsektor gebaseerd is op een misverstand. Het is waar, dat de individuele goederen (brood, kleren) tegen een prijs worden afgezet. De prijs van individuele goede-

ren bestaat uit een geldsom per eenheid. De prijs van kollektieve goederen bestaat uit een belasting voor het gehele pakket per jaar. Principieel maakt dat niets uit. Zolang de mensen bereid zijn voor de kollektieve goederen, semi-kollektieve goederen of sociale verzekeringen te betalen wordt een behoefte bevredigd en is de overheid dus productief. Dit is de bekende "benefit"-benadering in de leer van de openbare financiën, die al stamt uit de vorige eeuw (Pantaleoni, Mazzola, Sax, Wicksell). Slechts om louter technische redenen heeft de prijs bij individuele goederen een andere juridische vorm dan hij bij kollektieve goederen heeft. Dit technisch-juridische verschil valt in het niet bij de economische overeenkomst: in beide gevallen worden goederen tegen een prijs afgezet.

BROOD

Natuurlijk zijn er financieringsstromen van de marktsektor naar de kollektieve sektor. De bakker betaalt mee aan het salaris van de ambtenaar. Maar evengoed zijn er financieringsstromen van de kollektieve sektor naar de marktsektor. De ambtenaar koopt zijn brood weer bij de bakker. Als de bakker zijn brood niet aan de ambtenaar zou kunnen leveren, zou de bakker zeker geen draagkracht hebben voor het medefinancieren van het ambtelijk salaris. Uiteindelijk wordt driekwart van het in de kollektieve sektor verdiende inkomen in de marktsektor besteed.

Dit is inderdaad de kern van de zaak. De hedendaagse voorstanders van de draagvlaktheorie houden onvoldoende rekening met het bestaan van

de economische kringloop, waarvan het bestaan nota bene door Quesnay is uitgevonden. Zijn 20e eeuwse epigonen zien goed dat er eerst een inkomen moet worden verdiend voordat daaruit een stuk belasting aan de ambtenaar kan worden betaald. Maar zij zien niet dat er ook eerst een inkomen moet worden verdiend voordat daaruit een prijs voor een stuk brood kan worden betaald. En om belastingen en om prijzen te kunnen betalen moet inkomen worden verdiend. En hoe wordt dat inkomen verdiend. Door iets te produceren (ambtelijke diensten of brood) waarvoor de mensen graag belastingen of prijzen betalen!

RIP-EI-RIP

Dat is het grondbeginsel van de kringloop "kip-ei-kip" dat dat aan alle eerstejaars studenten in de economie wordt uitgelegd maar dat de afgestudeerden negeren. Zij denken met de draagvlaktheorie het ei van Columbus te hebben gevonden. Maar de kip van Columbus wordt door hen totaal over het hoofd gezien.

Dit artikel is een voorpublicatie van een klein gedeelte van hoofdstuk 14 van mijn nieuwe boek "De economie van de onbetaalde rekening" dat midden-augustus verschijnt

Hans van den Doel.

* * *

BONT VOLK

Eind 1979 verscheen het boek: "Dat bonte economenvolk" van Arnold Heertje en Ria Kuip. In dit boek wordt een portret gegeven van een aantal vooraanstaande Nederlandse economen. Deze portretten geven een korte levensbeschrijving, de belangrijkste thema's uit het werk van de betreffende econoom, en in een aantal gevallen een interview. In het boek treft de lezer vele bekende namen aan, zoals Tinbergen, Van den Doel, Zijlstra, Goedhart, enz.. Daar deze economen bij de gemiddelde lezer wel bekend zijn, wil ik het hier hebben over een minder bekende econoom. Een econoom waarover Van den Doel tijdens een kollege opmerkte dat hij op het gebied van de welvaartstheorie een belangrijker bijdrage heeft geleverd dan menig vooraanstaand Amerikaans econoom: Piet Hennipman.

Hennipman werd geboren in 1911 te Leiden, studeerde economie aan de Universiteit van Amsterdam bij de hoogleraren Frijaa, Limperg, Losecaat Vermeer, en Posthumus. Na zijn kandidaats-examen volgde hij ook kolleges van Tinbergen. In 1940 promoveerde hij cum laude op het proefschrift 'Economisch motief en economisch principie'. In 1945 werd hij hoogleraar in Amsterdam. Sinds enige jaren heeft hij zich uit de actieve universitaire wereld teruggetrokken, teneinde zich geheel aan onderzoek te kunnen wijden.

In het denken van Hennipman over economie spelen de voorkeuren van de mensen een beslissende rol bij het verklaren van de economische verschijnselen, het zg. 'methodologisch individualisme'. Dit i.t.t. de marxistische beschouwingen, waarin het optreden van groepen of klassen veelal centraal staat.

Het begrip methodologisch individualisme is van belang voor Hennipmans visie op welvaart.

Volgens hem gaat het de consumenten uiteindelijk niet om het inkomen dat zij verwerven, maar om het nut van de goederen, die zij met behulp van dat inkomen kunnen verwerven. Welvaart bestaat dus niet alleen uit materiële, maar ook uit immateriële zaken, zoals vrije tijd en milieu. Het gaat uiteindelijk dus niet om het nominale geldinkomen, maar om het psychisch inkomen. Dit psychisch inkomen is niet langs objectieve weg te meten.

Tot de welvaart wordt alles gerekend, wat door de burgers geacht wordt ertoe te behoren. Dit houdt dus in, dat alle individuele en kollektieve wensen binnen het gezichtsveld van de economie vallen, voorzover hun verwezenlijking tot het omgaan met schaarse middelen noopt, ongeacht de wijze waarop deze wensen tot uitdrukking worden gebracht. Deze welvaartsopvatting houdt o.a. in, dat er geen concrete normen voor praktisch handelen kunnen worden gegeven. In dit verband is dan heel belangrijk de besluitvorming. Het prijsmechanisme is zo'n methode van besluitvorming, maar er kleeft een groot gebrek aan, omdat er geen rekening gehouden wordt met de potentiële voorkeuren van toekomstige generaties. De organisatie van de besluitvorming moet dus de komende jaren in het brandpunt van de belangstelling staan.

Tot zover het portret van Hennipman. Verder bevestigt dit boek weer dat er tussen deze prominente heren (nog) geen prominente vrouw is.

H.S.

"Dat bonte economen volk" door Arnold Heertje en Ria Kuip is een uitgave van Loeb & van der Velden, Amsterdam.

Prijs: f 32,50

NA HET DOCTORAAL BEDRIJFSECONOMIE HEB IK EEN BEWUSTE KEUZE GEDAAN

In de personeelsadvertenties kunt u dagelijks bevestigd vinden dat voor registeraccountants goede mogelijkheden zijn weggelegd. Dat was mij ook opgevallen en het leek me dan ook de moeite waard na mijn bedrijfseconomie nog eens een paar jaar te investeren in de post-doctorale studie accountancy. Dat betekende wel een extra inspanning, maar dat had ik er, na zorgvuldig overwegen van vóór- en nadelen, toch wel voor over. Parallel aan de studie werk ik nu in accountancy, bij het accountantskantoor Coopers & Lybrand.

De inhoud van het werk en de rol die voor de assistent accountant is weggelegd, kunnen van kantoor tot kantoor verschillen. Wij gaan

er bij Coopers & Lybrand vanuit dat het werk naast de studie als een soort stageperiode beschouwd moet worden, met een maximum aan afwisseling in ervaring en werkterreinen. Zowel wat betreft kennis als op het gebied van de ervaring ontstaat zo een optimale voorbereiding voor het behalen van de graad van registeraccountant. Omdat ik tijdens die leerperiode al een reëel stuk werk verzet en specifieke verantwoordelijkheden draag, kan ik bovendien op een interessant salaris rekenen.

Zelfs als u nog niet zo erg vastbesloten bent over wat u wilt gaan doen na uw bedrijfseconomie, willen wij u best eens ontvangen om over uw mogelijke loopbaanontwikkeling bij Coopers & Lybrand te praten. Dat kost u - en ons - een uurtje maar het zou wel eens een erg nuttig uurtje kunnen zijn. U kunt mij bellen, ik ben Don Meeuwissen. Als ik er niet ben, kan Mej. M. van Meel zorgen dat ik met u in contact kom.

Voor sollicitaties of inlichtingen kunt U ook contact opnemen met Drs. J.C. van Dijk, R.A.

**Coopers
& Lybrand
Nederland**

Westblaak 100
3012 KM Rotterdam
Tel. 010-130680

Coopers & Lybrand Nederland is een Nederlands accountantskantoor, verbonden met de wereldwijd opererende Coopers & Lybrand organisatie. In totaal zijn er 353 Coopers & Lybrand vestigingen in 90 landen.

Kantoren in Rotterdam en Amsterdam.

EERSTEJAARS VAN TOEN & NU

Op 1 augustus 1979 is zonder veel ophef het tweede lustrum van de wet op het voortgezet onderwijs, met de roepnaam "mammoetwet", gevierd. Dit feit was voor ons aanleiding om aan de hand van een beknopte enquête aan het begin van het studiejaar na te gaan met welke geestelijke bagage de eerstejaars van nu op onze faculteit aankomen om vervolgens deze bagage te vergelijken met die van de eerstejaars uit de tijd van het voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs, het VHMO.

VHMO

In de jaren na de tweede wereldoorlog tot de inwerkingtreding van de mammoetwet werden de collegebanken van eerstejaars overwegend bevolkt door abiturienten van de HBS, zoals blijkt uit onderstaand staatje.

Vooropleiding	Aant.	Perc.
HBS A	129	58
HBS B	43	19
Gymn. α	5	2
Gymn. β	39	17
Div.	7	4
	223	100

Kenmerkend voor de eerstejaars van het VHMO was dat zij allen in hun afdeling hetzelfde eindexamen hadden afgelegd. Voor wat betreft de vakken waarin het officiële examen moest worden gedaan viel er niets te kiezen. Wel waren er vrijstellingsregelingen voor het mondeling. Overigens hadden alle HBS'ers wel allemaal economie (staathuishoudkunde) gehad, ook de leerlingen van de B-afdeling, nl. één uur in de vijfde klas. Op de gymnasia kwam het vak staathuishoudkunde niet voor. De uren tabellen van de twee laatste leerjaren van onze voormalige Gymnasia en HBS'en geven ons een indruk van de omvang en ook enigszins van het gewicht van de geestelijke bagage van de eerstejaars van toen. Hieronder volgt een samenvattend overzicht van deze tabellen, zoals deze voor rijksscholen golden.

Aan de hand van onderstaand overzicht kan men gemakkelijk vaststellen welke vakken of groepen van vakken hun stempel drukten op de verschillende afdelingen. Het aantal vakken of onderdelen daarvan waarin ten minste examen moest worden afgelegd bedroeg voor:

de HBS A	10
de HBS B	10
het Gymnasium α	16
het Gymnasium β	14

Wie aan bepaalde minimumeisen niet voldeed moest in meer vakken examens afleggen. Wie bijvoorbeeld voor het vak Staathuishoudkunde op de HBS een 5 of minder op zijn eindrapport had, zat aan een mondeling examen voor dit vak vast.

Als gevolg van de VHMO-structuur was de beginsituatie voor het onderwijs aan eerstejaars voor onze faculteit doorzichtig. Er waren twee duidelijk gemarkeerde groepen, abiturienten met een A-opleiding en met een B-opleiding. Aan onze faculteit was het aanvangsonderwijs gebaseerd op een A-vooropleiding, zodat de abiturienten uit de B-richting een lacune in kennis van het boekhouden moesten aanvullen, een eis die reeds ver voor de tweede wereldoorlog door onze faculteit werd gesteld. De B-abiturienten kregen een vrijstelling voor de A-toets Wiskunde. Van een aansluitingsproblematiek was in de tijd van het VHMO nauwelijks sprake.

MAMMOETWET

Zoals bekend bracht de mammoetwet ons een geheel nieuwe examenstructuur. Vooreerst werd het aantal examenvakken voor alle VWO-richtingen beperkt tot 7 (voor avondschole tot 6). Bovendien kregen de leerlingen de vrijheid binnen ruime grenzen hun eigen

Tabel 2 Samenvatting uren tabellen rijksscholen

Weektotalen van de laatste twee leerjaren.

Examenvakken	HBS A		HBS B		Gymn. α		Gymn. β	
	1	2	1	2	1	2	1	2
Oude talen					29u	47%	12u	19%
Nederlands	8u	13%	6u	11%	5u	8%	5u	8%
Moderne talen	24u	37%	13u	23%	12u	19%	12u	19%
Economische vakken	17u	27%	1u	2%				
Aardrijkskunde, Geschiedenis en Staatsinrichting	11u	17%	7u	12%	9u	15%	6u	10%
Wiskunde			11u	19%	4u	6%	10u	16%
Natuur-, Scheikunde en biologie	4u	6%	19u	33%	3u	5%	17u	28%

- aantal uren per week in de laatste twee leerjaren. Vbd.: Nederlands op het Gymnasium α en β in klasse vijf 2 uren en in klasse zes 3 uren, derhalve in totaal 5 uren.
- procenten van totaal aantal uren van de vermelde vakken.

eigen examenpakket samen te stellen. Het wetenschappelijk onderwijs (WO) moest zich op last van Hogerhand beperken tot het noemen van ten hoogste 2 vakken die een abiturient van het VWO in zijn examenpakket moest hebben om zonder handicap van één of meer formele deficiënties te kunnen gaan studeren. De economische faculteiten volstondden met het noemen van slechts één vak: Wiskunde I.

Een van de gevolgen van het keuzepakketstelsel van de Mammoetwet is dat de beginsituatie voor het eerstejaarsonderwijs aanzienlijk minder doorzichtig is dan vroeger. Het onderstaande staatje geeft een indruk van de heterogeniteit van de geestelijke bagage, waarmee de eerstejaars van nu aan onze faculteit arriveren, waarbij men dient te bedenken dat de enquête, waaraan de gegevens zijn ontleend uitsluitend betrekking had op vakken waarvan wij vonden dat zij direct of indirect van belang waren voor studies aan onze faculteit. Niet gevraagd hebben wij bijvoorbeeld naar oude talen, natuur-, scheikunde en biologie in de examenpakketten.

maal nauwkeurigheid en het eindcijfer van het centraal schriftelijk examen, (CSF) (ook in één decimaal nauwkeurig) worden opgeteld en door twee gedeeld. Vervolgens wordt het dan gevonden cijfer op een geheel cijfer afgerond. Halven worden daarbij naar beneden afgerond, behoudens het cijfer 5!, dat op een 6 wordt afgerond.

SCHOOLEIGENE

Het schoolonderzoek, bedoeld om het schooleigene tot uitdrukking te brengen - wat dit ook moge zijn - is eveneens een novauté van de Mammoetwet. Het moet ten minste tweemaal per jaar in en door de school worden afgenomen door eigen leraren, zonder gecommiteerden van buiten de school.

Een cijfer van een examenvak kan bijvoorbeeld als volgt tot stand komen:

SO: 6,9 CSE: 8,1 Eindcijfer: 7
Maar ook als volgt:

SO: 6,6 CSE: 4,4 Eindcijfer: 6

Het is niet moeilijk andere voorbeelden te verzinnen, die uit het leven gegrepen kunnen zijn

VWO en VHMO

Vergelijken we de eindexamenpakketten van nu met die van vroeger dan leert ons tabel 3 c.m. het volgende.

Nederlands is evenals vroeger voor ieder verplicht. Dit is niet meer het geval met de moderne talen. Liefst 72% van onze eerstejaars heeft in de klassen 5 en 6 geen onderwijs in het Frans meer gehad; voor Duits is dit 60%. Engels wordt praktisch door iedere leerling gekozen (op sommige scholen is Engels verplicht gesteld). De vraag rijst als vanzelf of een klein land als het onze het zich kan veroorloven toekomstige academici, die toch leidinggevende functies in onze samenleving horen te gaan vervullen, af te leveren met een aanzienlijk geringere talenkennis dan hun voorgangers van het VHMO. In 1967 had 40% van de studenten een surplus aan wiskundekennis. Nu heeft op het eerste gezicht 15% van het aantal eerstejaars een formele deficiëntie voor Wiskunde I; telt men echter het percentage van het aantal eerstejaars dat met een onvoldoende voor Wiskunde I slaagde hierbij op (men spreekt in dit verband wel van een informele deficiëntie) dan schiet 30% van het aantal eerstejaars tekort in wiskundekennis. Wiskunde II wordt slechts door een gering aantal VWO'ers als examenvak gekozen: het is ook niet van direct belang voor de beginsituatie van ons onderwijs en kan daarom verder buiten beschouwing blijven.

BEELDVORMING

Het overgrote deel van onze eerstejaars heeft zich reeds op school een beeld kunnen vormen van een studie in de algemene economie, die op het VWO onder de naam Economie I wordt onderwezen, dit in tegenstelling tot de bedrijfseconomie. De beeldvorming daarvan laat veel te wensen over: 76% van de eerstejaars had bedrijfseconomie (met de naam Economie II) niet als examenvak gekozen. Dit percentage ligt aanzienlijk hoger dan in 1967 toen ongeveer 40% van de ingeschreven studenten geen bedrijfseconomisch onderwijs had genoten.

Tenslotte de vakken Aardrijks-

vak	geen examen (1)	wél examen onvoldoende (2)	wel examen voldoende (3)
Nederlands	0	3	97
Frans	72	4	24
Duits	60	3	37
Engels	2	2	96
Wiskunde 1	15	15	70
Wiskunde 2	86	2	12
Economie 1	20	1	79
Economie 2	76	2	22
Aardrijkskunde	67	1	32
Geschiedenis en Staatsinrichting	50	0	50
cijfers zijn percentages van 186			

Bij het lezen van de bovenvermelde gegevens moet men voorts bedenken dat de kolommen 2 en 3 gerelateerd zijn aan de eindcijfers die op het examen zijn behaald. Dit cijfer komt als volgt tot stand: het eindcijfer van het schoolonderzoek (SO) in één deci-

Op de cijferlijstjes van de abiturienten staan alleen de eindcijfers vermeld. Het inzicht in de prestaties van leerlingen op eindexamens zou ongetwijfeld worden verdiept als de drie examencijfers op de cijferlijstjes werden vermeld.

kunde en Geschiedenis/Staatsinrichting. Ook deze vakken zijn keuzevakken geworden. Een niet onbelangrijk deel van onze eerstejaars heeft daarvoor een belangrijk stuk algemene vorming in de hoogste leerjaren gemist, t.w. 50% voor Geschiedenis/Staatsinrichting en 67% voor Aardrijkskunde.

SAMENVATTING/KONKLUSIES

De mammoetwet heeft de beginsituatie voor het onderwijs aan eerstejaars in een aantal opzichten ingrijpend veranderd. Dit geldt in het bijzonder voor de kennis van de moderne talen en van de kennis van de algemene vormende vakken bij uitstek: Aardrijkskunde en Geschiedenis/Staatsinrichting. De geestelijke bagage waarmee de eerstejaars nu arriveren in onze faculteit is ten opzichte van vroeger per gekozen examenvak waarschijnlijk wel verdiept, doch dit is onmiskenbaar gegaan ten koste van de algemene vorming van onze studenten, dus ten koste van de vorming in de breedte. Ten aanzien van wiskunde kunnen we constateren dat het aanvangsonderwijs van nu, als gevolg van de wiskunde 1 eis, op een hoger niveau kan beginnen dan vroeger.

Vergelijken we ten slotte de propedeuse van nu met het aanvangsonderwijs van vroeger dan valt het op dat de vakken recht, economische aardrijkskunde en economische geschiedenis het veld hebben moeten ruimen.

Wie veel waarde hecht aan een brede vorming van academici tijdens hun universitaire studie zal het verdwijnen van deze vakken in de propedeuse betreuren, zeker wanneer men daarbij dan nog bedenkt dat de algemene vorming van de VWO-abituriënten door het eindexamenmodel van de mammoetwet al een forse deuk heeft opgelopen.

drs. J. Wesseling
drs. D. Woudhuysen

* bron: Universiteit van Amsterdam, Stafafdeling Onderwijs- en onderzoekbeleid Bureau Statistiek, november 1979.

WILDE, VERNEUKTE BUSJES....

Rond 1930 brachten allerlei wakkere ondernemers in Nederland een ware plaag van 'wilde bussen' teweeg. Zij reden voor de stoomtram uit en plukten met wat korting op het tramtarief de passagiers van de halte, net voordat de tram er aan kwam. De tramweg van de minste weerstand was natuurlijk bij de overheid aankloppen om steun (steun aan bedrijven is echt niets nieuws). Toen net als nu was dat even interessant, maar ging het de overheid gauw vervelen. De stoomtram kon naar steun fluiten, maar met de nieuwe Wet Autovervoer Personen werd orde in de chaos geschapen. Wilde bussen zie je niet meer. Wél wilde busjes. Volkswagenbusjes enzo. Je ziet ze vlak voor vuilnisauto's uitrijden om de kranten die op de stoep staan onder de vingers van de vuilnisman weg te halen om ze in zijn plaats bij de cud-papierhandel te kunnen verzilveren. Toen de kranten een cent per kilo oprachten, waren de busjes nog nergens, maar nu kranten acht cent opleveren, is de vuilnisman nergens meer.

Ik acht dit een ernstige misstand. In de eerste plaats vanwege de energieverpilling, maar ook omdat ik het zeer onrechtvaardig vind, dat men de vuilnisman van een zakcentje berooft. Vuilnislieden zijn zuinig betaalde en uiterst nuttige leden van de samenleving. Degene die van het laatste niet op voorhand overtuigd is, had voorjaar 1980 maar in Parijs de metro eens moeten pakken. Ik kan het steelste bestelen van de vuilnisman niet uitstaan. Ik blijf ook bij de pakken kranten niet neerzitten. Steeds als ik de wilde busjes zie opereren geef ik mijn rijwiel de sporen en snor als besnorde snorder voor het peloton uit. Snel gris ik de kranten van de stoep, laat de verneukte volkswagentjes passeren en overhandig met een breed gebaar de couranten aan de rechtmatige reinigaars.

Aangezien ik onmogelijk voor elke amsterdamse vuilnisauto uit kan rijden is mijn bijdrage uiterst marginaal, maar in beginsel toch effectief. Vele andere maatschappijverbeteraars komen helemaal nergens, omdat ze teveel ineens willen. Mijn buurtgenoten kijken wat verwonderd als ze mij bezig zien, de vuilnisman is echter met mijn activiteiten wel ingenomen. Het levert mijn zoontje menige rit op de bok van de vuilniswagen op en hij is zelfs wel eens met dat vervoermiddel naar de kleuterschool gebracht. De lozer zal zich zijn triomf kunnen voorstellen. Zo weet ik een niet onaanzienlijke aanvulling op het psychisch gezinsinkomen te bewerkstelligen, een aanvulling bovendien, die- in afwachting van reparatiewetgeving- geheel buiten belastingheffing blijft. Toch geloof ik niet, dat de strijd tegen de wilde busjes een zaak moet zijn van partikulier tegeninitiatief. Ik ben er bv. ook niet voor, dat knokploegen tegen krakers worden ingezet.

In plaats echter van iets tegen de wilde busjes te ondernemen lijkt de overheid nu zelfs de strijd tegen de wilde bussen te gaan verzwakken. Want wat lees ik in NRC Handelsblad van 17-1-'80? De overheid gaat reclame maken voor 'carpooling', dat is met meer mensen gebruik maken van een auto om aldus energie uit te sparen. De Wet Autovervoer Personen verbiedt weliswaar, dat passagiers de bestuurder betalen als daarvoor geen vergoeding bestaat, maar een vergoeding, die uitsluitend de kosten dekt, valt daarbuiten, aldus minister Tuijnman. Ingenieur gevonden: Tuijnman is manifest ingenieur. Maar geen econoom. Want kosten en kostendekking zijn zulke verrukkelijk rekbaar begrippen. Maar hoe je de kosten ook calculeert, de openbaar vervoeronderneming die ze dezer dagen nog dekt, is ver te zoeken. Met zijn uitspraak zet min. Tuijnman de garagedeuren voor de klassieke wilde bus weer wagenwijd open. 'Touringcarpooling' haha!

vervolg op pag. 17

R.U.R.

Rond uit de raad

Afgelopen raadsvergadering was er eigenlijk maar één belangrijk punt op de agenda. Dat betrof de evaluatie van het kandidaats. Aangezien ik daar de vorige keer al het één en ander over geschreven heb, wil ik daar nu niet opnieuw op ingaan. Dat er verder geen belangrijke punten op de agenda stonden, wil echter niet zeggen dat er niets belangrijks bij de vergaderstukken zat. Daar zaten nl. ook twee brieven over een onderwerp, waaraan de Raad al vele vergaderingen gewijd had: mogen studenten al dan niet in de vakgroep?

VOORGESCHIEDENIS

Al jaren is op de fakulteit een discussie gaande over die vraag. Drie jaar geleden was demokratisering van de vakgroepen zelfs inzet van de Aktiegroep Economen bij de verkiezingen. Sommigen zullen zich waarschijnlijk het affiche nog wel herinneren: een student trekt de deur open van een kamer, waar hoogleraren zitten te vergaderen. Voor studenten is juist demokratisering van de vakgroepen van enorm belang. Het is op dat nivo, dat de staf veelal beslist over vorm en inhoud van het onderwijs. Het is dus ook begrijpelijk, dat voor veel docenten het toekomstbeeld van vakgroepen met studenten een spookbeeld was. Het privilege, om vrij van studenten inbreng het programma te mogen vaststellen werd liever niet opgegeven.

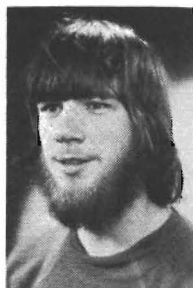
Toch was dat niet het voornaamste argument wat de staf in de discussie gebruikte. Het was immers naar studenten toe niet zo'n overtuigende argumentatie. Het voornaamste argument, waarmee van de zijde van de staf de discussie gerekt werd, was de stelling dat het volgens de wet niet kon. Eventueel mochten, volgens de stafleden, studenten, die al zo ongeveer afgestudeerd waren in de vakken, maar ze-

ker voor kandidaats- en propeusestudenten was geen inspraak over hun eigen onderwijs weggelegd.

Er volgde toen maandenlang gezeur en gepeuter met wets-teksten. Er werden zelfs juristen van het Maagdenhuis bijgemaald, tot uiteindelijk het College van Bestuur van onze universiteit zich akkoord verklaarde met een soort kompromisvoorstel. Alleen propeusestudenten werden uitgesloten van het vakgroep- lidmaatschap. Sinds januari van dit jaar wordt er gewerkt met deze regeling.

LAATSTE REDMIDDEL

Waarom is er dan nu nog steeds heibel over die vakgroepen? Dat komt, omdat sommige rechtse stafleden, met name uit de vakgroep bedrijfseconomie, proberen om via een achterdeurtje alsnog het kompromis van de baan te krijgen. Op de fakulteit hebben ze geen mogelijkheden meer om hun doel te bereiken. De kompromisregeling is met overgrote meerderheid door de Raad aangenomen. Vandaar dat ze nu buiten de fakulteit proberen steun te vin-

Coen Teulings

den. In de wet is daar een mogelijkheid voor. Ieder lid van de fakulteit kan het College van Bestuur en de Universiteitsraad vragen om besluiten van de fakulteitsraden te vernietigen, omdat hij/zij die onredelijk vindt. Iedereen heeft in Folia kunnen lezen over de vernietiging van het fakulteitsreglement van de juristen. Het is deze weg die de bedrijfsekonomen bewandelen. Ze vragen het College om van buiten de fakulteit in te grijpen in de besluiten over de samenstelling van de vakgroepen.

HOE VERDER?

De Aktiegroep verzet zich tegen deze gang van zaken. Ze

heeft tegen de eis van de bedrijfsekonomen om de studenten de vakgroep uit te gooien twee argumenten. Allereerst zijn we het niet eens met de stafleden die vinden dat de regeling in strijd met de wet is. Ook kandidaats- en propeusestudenten hebben een bijdrage aan de werkzaamheden van de vakgroep. Middels hun kritiek op programma's is het immers mogelijk het onderwijs verder te verbeteren. Bovendien vindt de Aktiegroep het onjuist dat de staf aan het College vraagt om in te grijpen op onze fakulteit. Alleen op de fakulteit zelf kan beoordeeld worden hoe en waar studenten een bijdrage leveren in de vakgroep. Met ingrijpen van bovenaf kun je hier niks bereiken. Als de bedrijfsekonomen het er niet mee eens zijn, moeten ze dat in de Raad uitvechten.

Waar het natuurlijk allemaal feitelijk om gaat is het recht van studenten om mee te beslissen over de vorm en inhoud van hun eigen studie. Met studenten in vakgroepen is die inspraak nog lang niet voldoende bereikt. Evaluaties, zoals afgelopen blok in het kandidaats, spelen daarbij een belangrijke rol. De Aktiegroep hoopt in die richting verder te gaan. Ze zal zich blijven afzetten tegen bedrijfsekonomen, die de weg terug willen gaan.

Coen Teulings.

vervolg van pag. 16

Ik kan dus bv. ook, zonder in aanvaring te komen met de Wet Autovervoer Personen, mijn damesstudenten na het kollege een gehonoreerd ritje naar hun huis aanbieden. Over een bevredigende tegenprestatie mag ik graag filosoferen.

J.J. Meltzer.

STUDENTENONDERZOEK

STUDENTENONDERZOEK OP ONZE FAKULTEIT

Al een paar jaar pleit de Aktiegroep Economen ervoor dat bij ons op de fakulteit in het studieprogramma meer mogelijkheden voor studenten komen om zelf onderzoek te doen.

We hebben daar een aantal argumenten voor. Allereerst vinden we dat het belangrijk is dat studenten die opgeleid worden om zelfstandig onderzoek te doen (en zo staat het in de wet en ook bv in ons herstruktureringrapport) praktijkervaring op doen.

Bovendien stimuleert onderzoek een kritische verwerking van de stof. De aktiegroep gelooft niet in een opleiding, waar alleen technieken en abstrakte theorieën worden geleerd. De toepasbaarheid en relevantie van theorieën wordt juist in het onderzoek getoetst. Daarom biedt onderzoek een basis voor studenten om verder te studeren. Verwant met de vorige punten, maar nog wel van belang om apart te noemen is het feit dat je door zelf onderzoek te doen, jezelf ook andere vaardigheden aanleert, zoals het werken in groepen, het schrijven van verslagen e.d. Het gaat er in het kort dus om dat je als afgestudeerd econoom meer kunt dan het reproduceren van wat theorieën.

Wat zijn voor studenten bij ons aan de fakulteit nu de mogelijkheden om onderzoek te doen? In het kandidaats moet je twee papers schrijven. Dat biedt studenten de mogelijkheid om alleen of met een paar mensen samen een onderzoek te doen en een verslag daarvan als paper in te leveren bij een docent. Het is wel handig als je daarvoor van te voren contact zoekt met een docent, zoals dat overigens bij elk soort paper die je schrijft wel handig is. Hij kan je dan begeleiden bij je onderzoek. In het doktoraal zou je je skriptie op een soortgelijke manier kunnen gebruiken. Het is natuurlijk duidelijk dat je je van de resultaten van dergelijk onderzoek niet te veel moet voorstellen. Studenten hebben vaak weinig tijd, ervaring en kennis.

Voor de begeleiding van docenten is nog geen goede regeling. Maar waar het om gaat, is dat iedere student de kans krijgt om door onderzoek te kijken wat hij of zij met zijn kennis aan kan.

Momenteel wordt er al het een en ander aan studentenonderzoek bij ons op de fakulteit gedaan. Zo is er iemand bezig met een stel vragen van de BBK (vakbond voor beeldende kunstenaars) over de BKR. Dit onderzoek is door tussenkomst van de WeWi (wetenschapswinkel) tot stand gekomen. Ook sommige wetenschappelijke medewerkers doen overigens onderzoek voor groepen die dat aan de WeWi hebben gevraagd. Dit komt nu voor bij de leerstoel interne organisatie.

Er draaien verder op dit moment twee studentenonderzoeksgroepen los van de WeWi, namelijk over arbeidstijdverkortings- en jeugwerkloosheid. De laatste groep werkt samen met het NVV'je. Deze groepen zijn ontstaan door een initiatief van de Aktiegroep in het begin van dit cursusjaar. We hopen aan deze groepen enige continuïteit te kunnen geven.

Het is de bedoeling dat in de toekomst bij ons op de fakulteit ruimere mogelijkheden ontstaan voor studenten om onderzoek te doen, o.a. voor de WeWi. Al een tijd lang is er een nota van de onderwijscommissie in de maak, die aanstuurt op een verbetering van de onderzoeksmogelijkheden voor studenten. Ondertussen is de WeWi bezig contacten te zoeken op deze fakulteit om te zorgen dat vragen op economies gebied ook

zullen kunnen worden onderzocht. Je kunt daar meer in het onderstaande artikel over lezen. De Aktiegroep wil proberen de mogelijkheden voor studenten om onderzoek te doen voor de WeWi uit te breiden. We willen dat bereiken door te zorgen dat er op de Aktiegroepkamer (2163) een lijst komt te liggen van alle wetenschapswinkelvragen op economies gebied. Wil je een paper of skriptie schrijven, kom dan kijken of er geen vragen bij zijn die je, liefst met begeleiding van een docent zou willen onderzoeken. Je moet dan bij de Aktiegroep of SEF kamer vragen naar ondergetekende. Wat je ook kunt doen is je naam en adres bij mij opgeven. Als er dan een nieuwe vraag binnenkomt, kan ik op die manier iemand proberen te vinden die met die vraag aan de slag wil. Daarnaast zal voortaan in Rostra iedere maand een rubriek staan waarin nieuwe vragen worden behandeld. Ik hoop dat dit een aanzet is, die zal leiden tot een uitbreiding van de mogelijkheden voor studentenonderzoek-

Coen Teulings.

vervolg van pag. 19

kontaktkommissie in te stellen. Gedacht wordt zo'n kommissie gelijkmatig samen te stellen uit studenten en stafleden van de verschillende vakgroepen. De kans van slagen van zo'n kontaktkommissie is voor een groot deel afhankelijk van de belangstelling van studenten en medewerkers in een dergelijke kommissie zitting te nemen. Dit artikel wordt dan ook besloten met het voorstel aan alle belangstellenden en medestanders om op vrijdag 30 mei a.s. om 11.00 uur in de wetenschapswinkel bij elkaar te komen om:

1. Een voorstel voor het instellen van een kontaktkommissie aan het fakulteitsbestuur te formuleren.
2. Te bespreken hoe nu al het bemiddelingswerk nader gestalte kan krijgen.

Rob Henneman,
Wetenschapswinkel,
Amsterdam.

wetenschapswinkel

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

WETENSCHAPSWINKEL

Sarphatistraat 133
1018 GC Amsterdam
Tel. 020-5227417 of 5229111

De Wetenschapswinkel is een universitaire instelling, die zich ten doel stelt groeperingen uit de samenleving die zelf geen toegang hebben tot wetenschappelijk onderzoek in de gelegenheid te stellen hun vragen te laten onderzoeken door universiteitsmedewerkers en studenten. Omklant van de wetenschapswinkel te kunnen zijn moet men voldoen aan een aantal criteria; men mag niet in staat geacht worden zelf onderzoek te doen, men mag geen commerciële oogmerken hebben, men moet de onderzoeksresultaten kunnen aanwenden ter verbetering van de eigen maatschappelijke positie. Aan dit laatste criterium hoeft niet voldaan te worden indien de vraag exemplarisch is voor een algemeen maatschappelijk probleem, relevant is voor andere groepen, of van belang is voor progressief onderwijs en onderzoek. Samenvattend kunnen we stellen dat de wetenschapswinkel met de onderzoeksresultaten een bijdrage wil leveren aan de verbetering van de positie van groepen in de maatschappij op het gebied van democratisering, emancipatie en progressief maatschappelijke hervormingen.

Waarom contactkommissie bij ekonomen?

Tot op heden is de Wetenschapswinkel in haar poging de kloof tussen wetenschap en samenleving te overbruggen slechts ten dele geslaagd. Weliswaar heeft de Wetenschapswinkel inmiddels een uitgebreide klantenkring waaronder milieubewegingen, bedrijfsleden groepen, vrouwenbewegingen, Derde wereld bewegingen etc. en heeft zij sinds haar oprichting drie jaar geleden een niet onaanzienlijk deel van de universitaire wereld daadwerkelijk voor allerlei maatschappelijke problemen kunnen interesseren, we moeten konstateren dat er voor tal van vragen vooralsnog geen wetenschappelijk onderdak gevonden is. Dit is enerzijds toe te schrijven aan een te beperkte onderzoekskapaciteit voor WeWi-vraagstukken, anderzijds aan een stagnatie in de bemiddeling.

Dit stuk richt zich op de problematiek van het bemiddelen in het algemeen en in het bijzonder van vragen op economies terrein en hoe hier verbetering in aan gebracht kan worden.

De werkwijze van de winkel wordt gekarakteriseerd door een beleid dat erop gericht is het contact met de klanten en de inzage in de vragen centraal te laten verlopen, terwijl ernaar gestreefd wordt de bemiddeling van de vragen zoveel mogelijk decentraal dwz op de fakulteiten plaats te laten vinden. Het decentrale bemiddelingswerk maakt een efficiënte bemiddeling mogelijk, enerzijds doordat de bemiddelaars de wegen en personen kennen binnen hun eigen vakgebied, anderzijds doordat de greep op de samenhang tussen de diverse probleemgebieden wordt vergroot.

Dit beleid de bemiddeling van de vragen te decentraliseren heeft inmiddels gestalte gekregen in de vorm van enkele contact groepen die van de centrale winkel de WeWi-vragen op hun vakgebied via een contact persoon ter bemiddeling krijgen toegespeeld. Daarnaast funktioneert er bij de Juridische fakulteit een contact-kommissie bestaande uit studenten en stafleden als officiële advieskommissie van het Fakulteitsbestuur. Voor het overgrote deel van fakulteiten en vakgroepen is

de winkel er nog niet in geslaagd het decentrale bemiddelingsbeleid naar bevrediging te realiseren. Dit betekent dat de hoofdmoot van het bemiddelings-werk verricht moet worden. Tekenen we hierbij aan dat door de enorme stijging van het aanbod van vragen het plafond van de centrale bemiddelingscapaciteit inmiddels is bereikt, dan zal de noodzaak duidelijk zijn de principiële lijn tav de decentrale bemiddeling met grotere nadruk door te trekken.

Wat betreft de stand van zaken van decentrale WeWi-activiteiten bij de economiese fakulteit. Hier heeft een aantal studenten en medewerkers van diverse vakgroepen zich bereid verklaard als contactpersoon voor de Wetenschapswinkel op te treden. Tot op heden zijn die contacten te incidenteel, te vrijblijvend en te weinig gestructureerd om het bemiddelingsbeleid als geëffektueerd te beschouwen. Dit ontbreken van een effectieve decentrale bemiddeling heeft ertoe geleid dat er een stagnatie is opgetreden in de bemiddeling van vragen op ekonomies terrein. Vanuit de winkel zijn er inmiddels initiatieven genomen om verbetering in deze situatie aan te brengen. Als eerste stap heeft de winkel de AGE benaderd en bereid gevonden als contactgroep voor WeWi-vragen opte treden. Deze groep is inmiddels in het bezit van nog niet bemiddelde vragen op ekonomies terrein, en zal periodiek op de hoogte gehouden worden van nieuw binnengekomen vragen. Het ligt in de bedoeling nieuwe vragen in een vaste rubriek in Rostra onder te brengen. Wegens gebrek aan menskracht is de AGE (voorlopig) niet in staat actief te bemiddelen. Overeengekomen is dat haar activiteiten zich zullen beperken tot het propagieren van WeWi-onderzoek onder studenten. In haar streven WeWi-activiteiten zoveel mogelijk in de fakulteiten te integreren, heeft de winkel als volgende stap een brief aan het Fakulteitsbestuur gestuurd met het voorstel een officiële

vervolg op pag. 18

EKONOR

MOBIELE EENHEID

De laatste tijd gaan er steeds meer stemmen op om een 'huishoudloon' uit te keren, en niet alleen van feministen, maar ook van ekonomen komen deze geluiden. Waarom ook uit deze hoek?

Bij het bepalen van het nationaal produkt worden onbetaalde diensten van mensen buiten beschouwing gelaten, die zouden geen marktwaarde hebben.

Nu loopt een dag in het onderwijs, of een 30-april-dag van de Mobiele Eenheid ook niet via de markt.

Maar om dat soort werkzaamheden toch in het produktieproces te kunnen betrekken is daar een truc op gevonden: het salaris van de betreffende personen is als maatstaf genomen, is de produktie.

Ook binnen de huishoudelijke sektor vindt produktie plaats, het wordt alleen nog steeds niet gemeten. Die produktie (en daardoor de bijdrage aan het nationaal inkomen) is niet onaanzienlijk, en het negeren ervan levert een verkeerd beeld op van de economische situatie van een land.

Reden waarom ook ekonomen zich over dit probleem buigen.

De oplossing lijkt voor de hand te liggen: geef een bepaalde waarde aan huishoudelijk werk, en verreken dat in het nationaal produkt. Die waarde zou dan bv. een huishoudloon kunnen zijn. De huisvrouw (en de enkele huisman) krijgt nu indirect betaald via het salaris, dat degene die zij/hij verzorgt ontvangt.

Het gevolg van dat indirecte 'salaris' is wel, dat er een soort minachting voor huishoudelijk werk is ontstaan: het is immers onbetaald.

En dit laatste nu is eigenlijk het echte probleem: alles draait om de erkenning van het beroep huisvrouw/man. Is die erkenning er, dan kan ook de bewustwording op gang komen hoe ontzettend veel er van deze functie valt te maken. Dan pas kan men ook werkelijk kiezen voor een volledige of halve huishoudtaak.

NOTA PAIS

Kort geleden kwam er van de hand van de ons nog welbekende Arie Pais een nota op de markt: 'Schets van een beleid voor emancipatie in onderwijs en wetenschappelijk onderzoek'.

In deze nota wordt een negentig-tal maatregelen aangekondigd, die erop gericht zijn de feitelijke achterstanden van meisjes en vrouwen binnen het onderwijs (en als gevolg daarvan ook binnen de maatschappij in het algemeen) terug te dringen.

Voor wat betreft het tertiair onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek stellen men voor nieuwe opleidingen te starten, zoals nieuwe afdelingen voor communicatie en voor economisch/taalkundig/sekretariële richting op hbo-scholen.

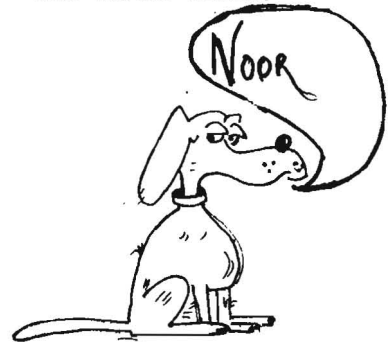
Je kunt je afvragen, wat Pais c.s. hier nu mee willen bereiken. Een soort Schoevers op z'n hbo's? Dat kunnen ze dan gevoeglijk wel laten, voor meisjes is de hbo al een veredelde

sekretaresse-opleiding: toen ik in Utrecht enkele jaren geleden voor een kennismaakingsgesprek op de hbo aldaar kwam, werd mij door de directeur al snel duidelijk gemaakt, dat ik maar beter iets anders kon gaan doen. Want als vrouw met een hbo-diploma in m'n zak kon ik toch 'alleen maar' sekretaresse worden.

In de nota vermeldt men tevens, dat er een verdubbeling van het aantal opleidingen 'toegepaste huishoudwetenschappen' plaats zal vinden.

Deze hbo-opleiding beoogt een 'zowel theoretische als praktische voorbereiding te geven voor beroepen op het terrein van leiding en beheer van de huishouding en de bevordering van een goede woon- en leefcultuur'. Zou dat plotseling een enorme toeloop van jongens op die scholen tot gevolg hebben? Lijkt me onwaarschijnlijk.

Ik denk, dat Pais' centen beter besteed zouden zijn, als ze gebruikt werden om de zg. 'typisch mannelijke' beroepsopleidingen wat toegankelijker te maken voor meisjes, door bv. betere voorlichting op lagere en middelbare scholen te verzorgen. Zodat een echte beroepskeuze voor iedereen mogelijk wordt, zonder gehinderd te worden door gedachten over traditionele rollen. Ik denk, dat we dan verder komen.

TEULINGS OVER THOBEN

Zowel in het propedeuse als in het kandidaats was de geschiedenis van de waardetheorie verplicht onderdeel van mijn macroprogramma. Leidraad voor de bestudering was het boek "Exacte Economie" van Thoben (in het kandidaats) of een daarvan afgeleide syllabus (in de propedeuse). Tijdens het onderwijs had ik het gevoel dat aan het boek een aantal bezwaren kleefden. Zo bleef het mij onduidelijk hoe inleidende verhaaltjes over "tijd en plaats" en "theoretische achtergrond" samenhangen met de delen waarin de 'eigenlijke theoriën' van de verschillende behandelde economen werden uitgelegd. Het zelfde gevoel van onbehagen had ik met de presentatie van de verschillende theoriën: hoofdzakelijk in de vorm van stelsels vergelijkingen. Was een dergelijke presentatie noodzakelijk, sterker nog, was hij altijd mogelijk, werden sommige aspecten door deze presentatie niet onder tafel gewerkt?

VRAGEN

Met dit soort vragen bleef ik zitten na de behandeling van het boek. In de discussie met Thoben heb ik geprobeerd mijn bezwaren uiteen te zetten. Of het gelukt is weet ik niet. Wel merkte ik dat het best mogelijk moet zijn om door één econoom nader te bestuderen mijn kritiek wat concreter te maken. Ik besloot daar een kandidaatspaper aan te wijden. Wat overbleef was de vraag welke econoom ik dan het beste kon bestuderen. Mede door het feit dat ik een collegecyclus over Ricardo had gevolgd werd die keuze vergemakkelijkt. De paper is inmiddels af. Wat ik in dit geval wil doen is een uiteenzetting geven over mijn nu meer gekoncretiseerde kritiek op Thobens boek. Ik hoop dat dit artikel bijdraagt aan de discussie over verbetering van het onderwijs bij ons op de faculteit.

Het boek "Exacte Economie staat inmiddels al een jaar of vier op de literatuurlijst voor de

propedeuse en het kandidaats. Het is geschreven als een antwoord op een aantal eisen die ooit in het grijze verleden zijn geformuleerd door de vakgroepen micro en macro. Deze eisen, die gesteld werden aan een goed boek voor het economie onderwijs waren:

- de maatschappelijke relevantie van theorieën moet duidelijk worden.
- diverse economische theorieën moeten behandeld worden.
- een historische benadering geven.
- dusdanige didactische kwaliteiten zijn, dat het voor economie onderwijs geschikt is.
- de theorie niet te wiskundig benaderen.

Ik denk niet dat het boek aan alle eisen voldoet. Wel denk ik dat het een vooruitgang is dat het boek is geschreven met deze eisen als uitgangspunt. In zoverre is het dan ook een van de betere boeken die bij ons op de faculteit in gebruik zijn. Dit artikel is dan ook bedoeld om te kijken hoe die eisen nog verder zouden kunnen worden ingevuld.

In het boek komen een vijftal economen (Quesnay, Ricardo, Marx, Walras en Keynes) aan

de orde. Van hen worden met name de waardetheorie, de groeitheorie en de theorie over de inkomensverdeling behandeld. Iedere econoom krijgt een hoofdstuk toegemeten. Een hoofdstuk begint met een uiteenzetting over 'tijd en plaats'. Daarin wordt uiteengezet onder welke maatschappelijke verhoudingen de te behandelen theorie stond. Vervolgens wordt de 'theoretische achtergrond' van de econoom toegelicht. Dan begint het eigenlijk werk. In de dan volgende paragrafen wordt het model gepresenteerd, worden de veronderstellingen kort behandeld en wordt het model opgelost. Vervolgens wordt in een paragraaf het ontwikkelde begrippenapparaat gebruikt om één, voor die econoom specifiek punt nader uit te werken. Het hoofdstuk eindigt dan met de 'konklusies' en een 'cijfervoorbeeld'.

RICARDO

Ook Thobens behandeling van Ricardo past in die opzet. Bij 'tijd en plaats' volgt een uiteenzetting over opkomend kapitalisme en het konflikt dat daardoor ontstaat tussen de oude feodale landadel en de nieuwe ondernemers. Vervolgens worden als theoretische achtergronden van Ricardo achtereenvolgens opgevoerd:

- het geloof in de doelmatigheid van het nastreven van eigenbelang.
 - de belangrijker wordende positie van de kapitalistische klasse
 - de gedachte dat iedere voortbrenging van stoffelijke goederen produktie is.
- Dan volgt het model.

Het gaat om een twee sektor model zoals dat in grote lijnen in ieder hoofdstuk terugkomt. Het Ricardiaanse

aan dit model is de verklaring van de grondrente. In een paragraaf over kapitaalakkumulatie laat hij dan zien hoe Ricardo's grondrentetheorie tot een nulgroei leidt, waarbij ook de winstvoet nul of in ieder geval zeer klein is.

HOE VERDER?

Hoe nu verder te werk gegaan. In mijn paper heb ik gekozen voor de opzet om eerst op basis van oorspronkelijke literatuur en het commentaar daarop van andere schrijvers een interpretatie van Ricardo te geven. Vervolgens vervolgens vergelijk ik die dan met de weergave van Thoben. Ik wil die methode ook hier volgen. Ricardo's bedoeling was om de ontwikkeling van de inkomensaandelen van de drie klassen die hij onderscheidde, te verklaren. Om dat te kunnen bereiken, moest hij een probleem oplossen, wat vele ekonomen voor en na hem heeft beziggehouden, nl. wat is inkomen?

Als je het hebt over inkomen, wat is dan de eenheid waarin je inkomen meet? In zijn eerste artikelen lost Ricardo dit probleem vrij eenvoudig op. Hij veronderstelde simpelweg dat er één sektor in de ekonomie was waar de produktiemiddelen, de lonen en de produkten allemaal bestonden uit één en hetzelfde goed, namelijk in de landbouwsektor. Daar was immers het voornaamste produktiemiddel zaaigran. Ook de lonen bestonden alleen uit graan, want Ricardo veronderstelde dat het loon gelijk was aan de noodzakelijke kosten van levensonderhoud en niets meer. En die kosten zijn het graan om te kunnen eten. Het gevolg van deze veronderstelling was dat je de winstvoet kon berekenen als verhouding tussen twee hoeveelheden graan. Je had dan geen eenheid nodig om allerlei verschillende goederen op een noemer te kunnen brengen. Het is vooral Mathus geweest die op de belachelijkheid van deze veronderstelling wees. Loon bestaat niet alleen uit graan. Ricardo reageerde hierop door een nieuw boek te schrijven,

waarin hij in zijn eerste hoofdstuk begint zijn waardeprobleem aan de orde te stellen. Hij bouwt zijn hoofdstuk in verschillende niveaus op. Als eerste benadering komt hij op de proppen met de theorie dat waarde bepaald wordt door de hoeveelheid aan een goed besteede arbeid. Hij heeft op dit punt felle kritiek op Smith. In zijn volgende nivo analyseert hij dan andere oorzaken van waardeverandering dan de bestede hoeveelheid arbeid. Middels deze werkwijze brengt hij steeds meer problemen van zijn theorie aan het licht. Dat hij zijn theorie, dat de waarde bepaald wordt door de bestede hoeveelheid arbeid uiteindelijk toch handhaaft heeft een pragmatis karakter, hij gebruikt het als de best denkbare benadering van de werkelijkheid. Wat doet Thoben in zijn boek?

Het is duidelijk dat hij bij de behandeling van Ricardo keuzes heeft moeten doen. Je kunt nu eenmaal niet iedere letter van Ricardo behandelen. De vraag is welke keuze Thoben heeft gedaan. In het boek wordt op het eerste gezicht niet de waarde theorie behandeld. Nergens zie je een betoeg over het onderscheid tussen ruil- en gebruikswaarde. Nergens zie je dat ruilwaarde wordt bepaald door de hoeveelheid aan het goed besteede arbeid en nergens zie je iets staan over de problemen die aan die stelling kleven. Blijkbaar was Thoben niet zo geïnteresseerd in de waarde theorie van Ricardo maar meer in zijn grondrente theorie. Als je dus het waardeprobleem wilt omzeilen, kun je het best aansluiten bij de eerste publikaties van Ricardo, publikaties die in feite uitgaan van een één sektor model. Dat doet Thoben echter ook niet. Hij gaat expliciet uit van een twee sektor model. Daarmee heeft hij zich dus weer alle problemen op de hals gehaald die Ricardo in zijn boek ook op de hals heeft gehaald. Waarom heeft hij die problemen dan niet behandeld?

Mijns inziens moet een behandeling van Ricardo indien enigzins mogelijk ook zijn waardetheorie beslaan. Dat kun je echter niet doen door meteen het hele model compleet

met kostprijsfuncties op te schrijven. Dat kan alleen door een zelfde soort opbouw van het betoeg te kiezen als Ricardo koos (zie hierboven). In dat verband is het ook van belang welke numeraire je kiest. Bij Thoben is dat geen punt van discussie. De numeraire is gewoon de vergelijking waarmee het model 'oplosbaar' wordt. Voor Ricardo lag dat anders. Hij zocht naar een absolute maatstaf. Het voordeel van zo'n absolute maatstaf was voor Ricardo dat hij dan de oorzaken van prijsveranderingen beter zou kunnen analyseren. Hij heeft een tijd lang die bestede hoeveelheid arbeid als maatstaf genomen. Hij polemiseerde hierover fel tegen Smith. Uiteindelijk moest hij gedwongen door de problemen waar hij op stuitte, het idee van een absolute maatstaf loslaten. Het is opvallend te zien dat de maatstaf die Thoben in zijn boek kiest in feite een 'Smithiaanse' maatstaf is.

VOORSTEL

Ik hoop hiermee duidelijk te hebben gemaakt dat de noodzaak om Ricardo binnen het 'standaard' model te passen een aantal van Ricardo's inzichten en problemen onder tafel doet verdwijnen. Daarmee is dan een vraag gesteld aan de methode die Thoben toepast. Is het mogelijk een aantal theorieën vergelijkbaar te maken door ze allemaal binnen het kader van het standaardmodel te behandelen. Volgens mij is dat niet mogelijk. De probleemstellingen van de verschillende ekonomen lopen daarvoor te veel uiteen. In dit verband is het misschien goed om de suggestie uit de nota 'Studieverbetering' van de Aktiegroep, nog eens naar voren te halen. De Aktiegroep stelt daar voor om de behandeling van het boek te ondersteunen met oorspronkelijke teksten van de verschillende ekonomen of van eventuele navolgers. Dit artikel behandelde de problemen van Thobens methode voor de interpretatie van Ricardo. Soortgelijke problemen zullen zich ook wel voordoen

vervolg pag. 23

vervolg van pag. 22

bij de andere behandelde ekonomen. Het is deze spanning tussen theorie en model die er waarschijnlijk ook de oorzaak van is dat de paragraven 'tijd en plaats' en 'theoretische achtergrond' dermate losstaan van de rest van de verschillende hoofdstukken.

Herkent iemand in het model bv bij het hoofdstuk over Quesnay de gedachte dat alleen de landbouw produktief is of wordt bij Marx ergens duidelijk wat het verband is tussen het door hem voorgestane historische materialisme en de arbeidswaardeleer die hij hanteert. Misschien is het wel tekenend dat dit soort vragen ook nooit op tentamens wordt gesteld.

Coen Teulings

ILLEGALE WAARHEID

Door twee studentes van onze universiteit is een uniek boek samengesteld. Het boek verscheen vlak voor de 4e en 5e mei en heeft dan ook alles met die data te maken. Het ruim 300 pagina's tellende boek bevat overdrukken van nummers van de Waarheid uit de oorlog. Nadat van andere illegale bladen uit de oorlog, zoals de Geus, het Parool, VN, en Trouw al facsimile uitgaven zijn verschenen nu dus ook van de illegale Waarheid.

De uitgave van de Waarheid is van grote waarde. Van de duizenden nummers die van de Waarheid in de oorlog zijn verschenen, hebben de samenstellers er zo'n 1000 achterhaald. De kranten werden in de oorlog vrijwel allemaal gestencild. Stencillen kon decentraal geschieden en was dus veiliger. Aan de opmaak van de krant werd vaak veel aandacht besteed, zoals uit vele tekeningen blijkt.

DE WAARHEID

VOLKSDAGBLAD VOOR NEDERLAND

BEVRIJDINGS

NUMMER

De selectie van de kranten zoals die nu in het boek zijn afgedrukt, is zorgvuldig geschied. Hansje Galesloot en Susan Legène hebben hiervoor alle nummers doorgenomen. Van de keuze leggen ze verantwoording af door per onderwerp/ thema de gekozen nummers op te sommen. Hierdoor wordt het mogelijk het boek als leesen studieboek te gebruiken. Het biedt de mogelijkheid om systematisch kennis te nemen van de standpuntontwikkeling van de CPN, van de activiteiten van het verzet, bedrijvenacties, voedselacties, het verloop van de oorlog, de situatie in de kampen etc. Ook treft men discussies aan over wat er na de oorlog zou moeten gebeuren, en de verhouding van de Waarheid met andere illegale bladen. Voor studenten die zich bezig houden met studie van oorlog bevat het politiek economische achtergrond informatie.

Toch is het niet alleen de 'wetenschappelijke opzet' die het boek interessant maakt. Het boek geeft inzicht in de verzetsactiviteiten zoals die mede

werden georganiseerd door de illegale CPN, de enige illegale partij in de oorlog. De strijd tegen de bezetters is van grote betekenis voor de geschiedenis van ons land. Zo is de Februaristaking van 1941 een unieke verzetsdaad. Ook hierover in het boek uitgebreide informatie.

De betekenis van de CPN en de Waarheid in de oorlog is in de Koude oorlog vaak getracht onder te spitten. Dit is niet gelukt. De communisten vormden een zeer strijdbaar deel van het verzet. Dit is terug te vinden in het nu gepubliceerde boek. Het geeft de strijd tegen het fascisme weer, elk nummer van de illegale Waarheid maakt de lezer weerbaar tegen de nazi-propaganda. Het boek geeft vanuit een scherpe anti-fascistische visie weer hoe het is geweest. Het is mede bedoeld als maning tot waakzaamheid nu. Omdat het nooit meer zo zal worden.....

Piet de Vrije.

Arthur Young voor jonge bedrijfseconomen die na het afstuderen up-to-date willen blijven op het gebied van accountancy en bedrijfseconomie.

Arthur Young Nederland is een internationaal accountantskantoor. Onze cliënten bestaan voornamelijk uit Nederlandse en buitenlandse multinationale ondernemingen. Ten behoeve daarvan heeft de Arthur Young organisatie (accountants, organisatie-adviseurs en belastingconsulenten) kantoren overal ter wereld.

jonge bedrijfseconomen

Wij zoeken contact met jonge bedrijfseconomen die de post-doctorale accountantsopleiding (gaan) volgen en een werkring ambiëren in een internationale accountantspraktijk.

Werken bij Arthur Young is voor economen aantrekkelijk omdat:

- een ruime plaats is ingeruimd voor opleiding door middel van seminars en on the job training
- onze moderne, efficiënte controletechnieken, waarbij wij gebruik maken van computers, een uitdaging betekenen aan intelligentie en creativiteit
- er goede specialisatiemogelijkheden zijn; ons dienstenpakket is als volgt: controle van jaarrekeningen, bijzondere financiële onderzoeken, automatisering, management consulting en internationale tax-planning
- economen bij ons sneller carrière maken.

Wij nodigen geïnteresseerden uit voor een oriënterend gesprek. Voor een afspraak kunt u zowel schriftelijk als telefonisch contact opnemen met Drs. A.J. Meyer, Arthur Young Nederland, Koningin Julianaplein 30-9-2, 2595 AA Den Haag, Tel. 070-814161.
(*s avonds 020-274075).

ARTHUR YOUNG NEDERLAND

internationale accountants

MENTOREN GEVRAAGD!

Evenals het vorige jaar, zal ook dit jaar weer een speciale week georganiseerd worden voor de aankomende 1e jaars, als introductie op onze fakulteit. De commissie die met de uitvoering hiervan is belast, heeft al een aantal voorbereidingen getroffen. Een paar geplande activiteiten zijn bv.:

- tocht per rondvaartboot door de A'damse havens;
- excursie naar de effectenbeurs;
- tweedaags verblijf op de kampeerboerderij op Texel.

De introductieweek wordt dit jaar van 25 t/m 30 augustus gehouden. Op maandag 25 aug. zijn er algemene inleidingen en vindt de indeling in werkgroepen plaats. Vanaf dinsdag 26 aug. werken we zoveel mogelijk in afzonderlijke groepen o.l.v. mentoren. Het is duidelijk, dat het al of niet slagen van de introductieweek voor onze nieuwe eerstejaars voor een belangrijk deel afhangt van het feit of er voldoende ouderejaars studenten bereid zijn zich als mentor voor een groep beschikbaar te stellen.

Er worden voor de nieuwe cursus '80/'81 zeven werkgroepen gepland, plus nog een W1-deficiëntengroep. De commissie streeft ernaar voor elke werkgroep twee mentoren te vinden, zodat er in totaal +16 studenten nodig zijn, die zich tijdens de introductieweek als mentor beschikbaar willen stellen. Wat moet je als mentor doen? Een paar zaken zijn: op maandag moet de onderlinge kennismaking van de leden van je werkgroep geleid worden. De mentor moet meegaan met de rondvaarttocht en de excursie.

Het is, belangrijk, dat de mentoren hun groepen vergezellen bij het verblijf op Texel. Vrijwel iedereen van de huidige eerstejaars weet dat dit niet alleen geestelijke inspanning vergt (simulatiespel IEB, lezingen) ook de lichamelijke inspanningen zijn niet gering! (lange wandeltochten, fietsen, wadlopen, voetbal, veldloop).

Wellicht kunnen de mentoren op een avond ook iets gaan eten/drinken met hun groep in een café/restaurant. Dit is een uitstekende manier om met elkaar kennis te maken.

Ziehier een korte schets van de activiteiten, die van de mentor van 25-30 aug. worden verlangd. De commissie zal nog een uitgebreide bijeenkomst voor de mentoren organiseren, waarbij de activiteiten nog eens allemaal nauwkeurig zullen worden doorgenomen en laatste insrukties zullen worden gegeven. Laat iedereen, die zich als mentor beschikbaar wil stellen zich hiervoor opgeven bij Bert v. Gelder of bij de overige leden van de commissie: Herman ten Napel, Marjon Brandenburg, Coen Teulings, Joris Meltzer en Caspar van Ewijk.

We denken hierbij niet alleen aan de huidige eerstejaars, ook op de ouderejaars wordt dringend beroep gedaan. De eerste kennismaking van de nieuwe studenten staat of valt met de beschikbaarheid van voldoende mentoren en daarom nog eens deze kreet:

Geef je op als mentor
Voor de intree 1980 op de EF
Geef je op bij:
Bert v. Gelder
kr. 2158, tel. 020-5254138
of bij de overige leden van de commissie.

Herman ten Napel.

c 1979 Pat Andrea, Herman
Pieten de Boer/United Dutch
Dramatists De Perponcherstr.
116, Den Haag.
Uit: Nederlands Gebarenboek,
Elseviers Literaire Serie,
Elsevier Manteau-A'dam

NIEUW GEBOEKT

P.E. de HEN- Aktieve en re-aktieve industriepolitiek in Nederland.

Lajos ZELKO- International value, international prices.

J.C. RILEY- International government finance and the Amsterdam capital market.

Jack VERNON- Macro-economics.

H.B. MAYO- Basic investments.

M. BROMWICH- The economics of capital budbeting

O. HIERONYMI- The new economic nationalism.

D. VICKERS- Financial markets in the capitalist process.

I. LEVESON & J. WHEELER(ed.)- Westers economies in transition.

F. LEVCIK & J. STANKOVSKY (ed.)- Industrial cooperation between east and west.

G.C. ALLEN- Japan's economic policy.

J.M. KEYNES-Activities '40-45 Shaping the post-war world.

R. J. HARRISON- Pluralism and corporatism.

Alan PEACOCK- The economic analysis of government.

A. McAULEY- Economic welfare in the Soviet Union.

Robert MORTIMER- The third world coalition in international politics.

Bloebloeb!

Plühplüh!

Piepiepiepiepie!

Glaglaglaga!

Jieuw!

Lailalalalalal!

Lullul!

Kieckpoeckieckepa!

Mimimi!

Noepienopienapie!

Blaaaaaaaa!

Klüh!

Pliplipploplop!

Rot op, gek!

Tieft de tempel uit!

Klynveld Kraayenhof & co

ACCOUNTANTS

Wij zijn een internationaal georiënteerd accountantskantoor met vestigingen in binnen- en buitenland.

Op onze kantoren Amsterdam, Arnhem, Deventer, Eindhoven, Groningen, Den Haag, Hengelo, Rotterdam en Utrecht is plaats en toekomst voor

jonge bedrijfseconomen

die registeraccountant willen worden.

In een op dienstverlening ingestelde flexibele organisatie krijgen zij de gelegenheid een brede ervaring op hoog professioneel niveau op te doen.

De sterk gevarieerde controle- en adviesopdrachten worden in veelal kleine teams uitgevoerd. In combinatie met een intensieve begeleiding door werkoverleg, interne opleidingen en vaktechnische ondersteuning vanuit het Directoraat Vaktechniek, biedt dit een reële mogelijkheid snel een interessant vak te leren.

De loopbaanbegeleiding is gericht op interne promotie naar functies op hoog niveau in Nederland en in het buitenland.

Naast vakbekwaamheid in ruime zin kunnen als functie-eisen onder meer genoemd worden: analytische aanleg, communicatief vermogen, representativiteit en spankracht.

Geïnteresseerden verzoeken wij een oriënterend gesprek aan te vragen bij de heer C. Brandenburg, hoofd van onze afdeling Personeelszaken, Prinses Irenestraat 59, 1077 WV Amsterdam, telefoon 020 - 54 10 541.

Amsterdam Almere Amersfoort Apeldoorn Arnhem Breda Deventer Dordrecht Drachten Eindhoven 's-Gravenhage Groningen Haarlem Heerlen Hengelo 's-Hertogenbosch Hoorn Leeuwarden Middelburg Nijmegen Rotterdam Utrecht Zwolle Antwerpen Barcelona Brussel Dusseldorf Hamburg Londen Madrid Milaan Parijs Zug Zürich Bogotà Buenos Aires Caracas Curaçao Jakarta Montevideo New York Paramaribo Rio de Janeiro Salvador Sao Paulo.

ROSTRA

AMBIËERT NET ZO'N FLITSENDE
KARRIERE ALS ONDERSTAANDE
PERSONEN??????

DUISENBERG

PAIS

VAN PHILIPS

ZIJ BEGONNEN BIJ ROSTRA!!!!

WIJ ZOEKEN JONGE, DYNAMIESE
REDAKTEUREN (M/V MAG OOK).

REAKTIES NAAR:
KAMER 2141

OF KAMER 1339 VOOR EEN
GOED INTERMENSELIJK GESPREK.....

Welke afstuderende bedrijfseconoom m/v denkt aan een marketingfunctie bij Unilever?

Een goed idee, gezien het aantal boeiende mogelijkheden binnen het concern.

Een korte toelichting maakt dat snel duidelijk. Van het totale pakket merkartikelen in Nederland neemt Unilever een fors deel voor haar rekening. Veel namen zullen u bekend in de oren klinken, zoals Blue Band, Becel, Omo, All, Unox, Iglo en tientallen anderen. Marktleiders vaak, die hun plaats op het winkelschap snel verruilen voor gebruik in het huishouden.

Om deze producten op hun levensweg adequaat te kunnen begeleiden, beschikt Unilever over een 40-tal zelfstandige werkmaatschappijen in Nederland, elk verantwoordelijk voor haar eigen producten. (Achter de schermen klopt daar het hart van een hooggekwalificeerd marketing-apparaat, waarin alle activiteiten rond de producten gecoördineerd, begeleid en bijgesteld worden vanaf de fase voor introductie tot en met consumptie.)

Mocht u een marketingfunctie bij een van onze ondernemingen ambiëren, dan krijgt u een bijzonder boeiende job. U bent dan namelijk betrokken bij het concipiëren en uitvoeren van beleidsplannen, die de levensloop van een produkt bepalen.

Van bestaande, maar ook van gloednieuwe. U werkt nauw samen met onder andere produktontwikkeling, productie, inkoop, marktonderzoek, het reclamebureau en de bedrijfseconomische afdeling. Een uitstekende, eigen marketingopleiding in de vorm van seminars traint u daarbij in de specifieke kanten van uw functie.

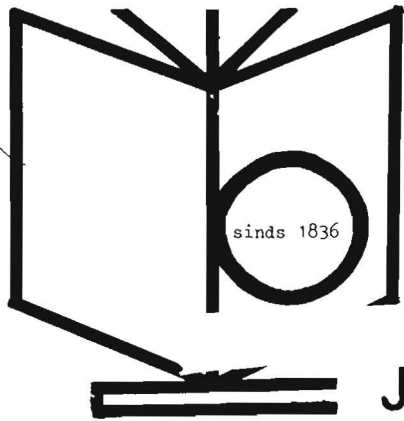
Als deze korte schets uw belangstelling wekte, willen wij u graag ontmoeten. Oriënterend wederzijds en geheel vrijblijvend uiteraard. Een afspraak voor dat eerste gesprek maakt u met drs. K. de Boer 010-644248.

Unilever omvat een indrukwekkend aantal werkmaatschappijen. In 75 landen staan haar medewerkers midden in het dynamische marktgebeuren van alledag. Dit biedt de goede manager hoogst interessante kansen in een veelzijdig concern. Indien u behoefte heeft om geïnformeerd te worden over andere mogelijkheden bij Unilever, dan kunt u vanzelfsprekend eveneens contact opnemen. Belt u dan: 010 - 644232.

 Unilever

brinkman's

boekhandel

Jodenbreestraat 23 - kamer 2386
Amsterdam - Tel.: 020 - 525 4024

v.d.Goorbergh, de Groof & Peer - Hoofdlijnen van de moderne groeitheorie.

Stenfert Kroese 1979 *f* 39,00

PC v.d.Noort - Inleiding tot de algemene agrarische economie.

Stenfert Kroese 1980 *f* 24,50

The netherlands budget memorandum 1980 (abridged)

Staatsuitgeverij, 1980 *f* 13,50

J.J.Sijben - Rational expectations and monetary policy.

Sijthoff & Noordhoff, 1980 *f* 78,00

ed.M.Wright - Public spending decisions.

Growth and restraint in the 1970's.

Allen & Unwin, 1980 *f* 61,45

R.N.Cooper - The economics of interdependence.

Economic policy in the atlantic community

Columbia U.P., 1968, 1980. *f* 19,85

EKONOMIE
GEOGRAFIE
PLANOLOGIE
SOCIOLOGIE